

SIRANJSKÁ
KNĚŽOVNA

READLO Z LEDU

Jan Kozák
Lucie Lukačovičová

Prolog

Vítr zpíval svou mrazivou píseň o pohybu. Ve výšinách se proháněly víry vloček, díky nimž se stával vítr téměř hmatatelným. Jejich ladné bílé proudy tančily svůj půvabný tanec marnosti, který trvá podle rozmaru náhody a končí v hlubině zapomnění. Dříve či později. V té závratí byla tíživost smrti i neklid života. Tak krátkého, a přece tak silného. Života v ledovém vichru. Existoval zde jediný pohyb – let.

Kapka krve stékala po zasněženém ledu. Za sebou zanechávala stopu. Člověk by to tak viděl. Avšak ten, kdo se díval, nebyl člověk, ale sněžný orel. Slétl níž a zakroužil. Po ledové pláni se pohyboval muž oblečený v rudých kožešinách. S rychlostí a obratností obyvatel severu bruslil zamrzlou plochou, jež se táhla od obzoru k obzoru. A potom upadl.

Orel slétl ještě níž. Zakřičel.

Muž vzhlédl. Náhlý závan mu shodil kožešinovou kapuci z hlavy a odhalil jeho tvář. Tvář s výrazem zoufalství.

Dravec složil křídla k tělu a padal jako kámen dolů oslepující vánicí.

Kapitola I.

*Promrzlé perutě,
pod skálou najdou tě,
nezbývá síl.
Bytostem prokletí,
sladký sníl zhořkne ti,
jak Osud ke smrti předurčil.*

Osamocený muž v bílých kožešinách bruslil ledovým kaňonem. Vzduch mu svištěl kolem tváře a vrhal proti němu sněhové vločky. Neznámý si přitáhl své kožešiny blíž k tělu, aniž by ztratil rychlost. Za mnohé vděčil tomu, že se jako jediný dokázal pohybovat po Kaalu-Charmat. Obratně projížděl touto nejpustější končinou severních plání. Hledal cokoliv neobvyklého, co by mohl snadno odnést – a draho prodat.

“Kdo půjde do Kaalu-Charmat, přijde o brusle.” Toto bylo vštěpováno dětem z *chirbetu* skoro dříve, než dovedly mluvit. A tím bylo dáno vše. Jenže on si tuto poučku nějak nevzal k srdci...

Zahlédl pohyb. Vířícím sněhem k němu běžel černý pes. Muž věděl, že to zvíře musí patřit šamanovi, protože jinak se na ledu kromě bílých levhartů nedokázalo pohybovat žádné čtyřnohé zvíře. Vydal se za psem, který zběsile skákal a zjevně se snažil přilákat pozornost neznámého člověka.

Mezi popraskanými skalisky z ledu, která se tyčila z bělostné záplavy, seděl schoulený člověk v rudém. Obchodník nezaváhal. Mrtvý šaman by u sebe mohl mít mnoho užitečných věcí.

Muž v rudých kožešinách se ztěžka zvedl. Musel se přitom opřít o svou hůl *ichram*. Obchodník byl na okamžik tak překvapený, že málem zapomněl zareagovat, když mu šaman podal *ichram* na pozdrav. Rychle se ale vzpamatoval, uctivě se šamanovy hůlky dotkl a symbolicky mu nabídl svou v odpověď. Všiml si, že “zmrtvýchvstalý” má asi potíže – kostěné brusle na jeho nohou byly úplně obroušené “ostrým ledem” Kaalu-Charmat. Obchodník na něj udiveně pohlédl. Ten muž zde čekal na smrt. Bez bruslí by se nikdy do svého *chirbetu* vrátit nedokázal.

“Odkud jste se sem vypravil, haugi? Mohu znát Vaše jméno? Lidé se do Kaalu-Charmat, bohové ať tuto pustinu zatratí, tak často nevydávají. Já jsem Saevus, obchodník. Jistě už jste o mně slyšel,” začal vyjednávat.

“Slyšel. Jsem Horev, vyjel jsem z chirbetu na západ odtud,” odpověděl muž. Jeho mluva jasně potvrzovala autoritu i výjimečné postavení.

“Aj, aj, dlouhá cesta, haugi! U Vorakchora! Ani k východnímu byste se takhle nedostal a ten je mnohem blíž!” řekl Saevus. *Haugi* mlčel. Pochopil, že je odkázán na obchodníkovu pomoc. Už o něm skutečně slyšel, ten muž byl proslulý svými bruslemi, které ani Kaal-Charmat nedokázal obrousit a zlámat. Saevovým tajemstvím totiž byly brusle z toho nejvzácnějšího materiálu na pláních severu – z kovu.

Chvíli na sebe mlčky hleděli. Ticho, vyplňované jen kvílením větru, se začínalo nepříjemně prodlužovat.

“Tak, co hodláte dělat?” zeptal se Saevus. Až když po něm šaman střelil nepříteli přívětivým pohledem, si obchodník uvědomil, že se poněkud odklonil od povinné úcty.

“Pomůžeš mi dostat se do východního *chirbetu*,” oznámil Horev chladně.

“Se ví, se ví... ehm, ehm... tedy samozřejmě, samozřejmě, že ano,” odvětil Saevus s využitím předstíraného kašle jakožto mezihry. V duchu se zapřísahal, že už si bude dávat podstatně větší pozor, aby v řeči takhle hloupě neuklouzl. A ještě dvakrát za sebou. Věděl, že teď ho šaman potřebuje, ale za jiných okolností by se mu příliš nechtělo nést následky své nezdvořilosti. Tradice žádala, aby všem šamanům byla prokazována náležitá úcta.

O chvíli později bruslili oba muži k východnímu *chirbetu*. Saevus se ukázal jako navýsost prozíravý – v torně měl ještě jedny kovové brusle “pro každý případ”. Bílou planinou je následoval klouzavými skoky šamanův černý pes. A z mrazivého nebe sledoval svého pána sněžný orel.

Ač cestovali společně, bylo vidět, že oba odváživci, kteří unikali z Kaalu-Charmat, jsou osamoceni. Více osamoceni než dravý pták ve výšinách nebo levhart na lovu na ledových pláních. Sami se svými myšlenkami v hukotu sílící vánice.

Horev věděl, že zklamal. Svou zkoušku zasvěcení, průchod Kaalem-Charmat, nedokázal splnit. Je a zůstane jen pouhou polovinou šamana.

A přesto byl vyveden z náruče smrti. Ale jen proto, aby mu bylo ponecháno vědomí, že nemá, čím by svou záchranu oplatil a vykoupil tak alespoň zčásti svůj život. Jako opravdový šaman by takto neuvažoval, ale teď když cítil, že se nemůže spolehnout na svoje schopnosti, musel s lidmi začít jednat jako obyčejný člověk. Tušil, že Saevus se mu zrovna nechystá situaci ulehčit.

*

Narha byl dobrým strážcem. Věděl to nejen on, ale i *lavach*, rada *chirbetu*, která muže pro stráž vybírala. Narha měl více než dobré oči, a tak hlídkoval na nejvyšším místě *chirbetové* skály. Ta sice nebyla vyšší než dvacet lidských výšek, ale přesto se tyčila z okolních plání jako daleko nejvýraznější útvar. Bylo odtud vidět daleko do rovin, ale to by neznamenal nic bez dobrého pozorovatele. V bystrosti zraku se Narhovi nevyrovnal žádný z lidí a předčili ho jen dva z šamanů, s nimiž se setkal, a draví ptáci, co obývají oblohu. Narha vykonával svou práci velmi pečlivě. Sledoval pláně táhnoucí se od horizontu k horizontu a v *chirbetu* proto věděli až s třídním předstihem, kdo přijde na návštěvu. Narhovým nejdůležitějším úkolem ale nebylo sledovat pohyby lidí, kteří byli na rovinách beztak výjimkou, nýbrž podle změny barvy ledu určovat místa, kde se usadila *mana*. Večer pak obvykle vysílal daným směrem skupiny sběračů. Dokázal však ještě mnohem více: viděl i šelmy daleko na pláních, *manou* se živící *timahgy*, hejna ptáků, jež mnohdy dosahovala takových rozměrů, že připomínala ledová oblaka. Podle těchto shluků se pak dalo určit rozsáhlé ložisko *many*, i když se nacházelo skryto za obzorem.

Narha také věděl víc než jiní lidé – hodně cestoval a mnohé poznal. Kdyby byl býval vybrán, mohl by se stát šamanem. Narozdíl od prostých lidí z *chirbetu* dole mu obzor nekončil tři dny cesty odtud. Věděl, že nepříliš daleko na jihu leží zapovězená krajina Kaalu-Charmat, oblast věžových horstev. Věděl také, že když cestovatelé vyrazí na sever, směrem ke straně půlnoční, teplota ještě klesá, ale hlavně jsou dny šedivější a noci světlejší, až nakonec není žádný den ani noc a slunce, daleké a chladné, jen nejistě bloudí po obzoru.

Toho dne bylo sychravo a podmračeno. Vysoké oblačné řasy na obloze vytvořily jednolitou masu, z níž čas od času spadlo pár vloček. Narhův dokonalý zrak ale pronikal i skrze mlhu a šero a snad jen velická bouře by ho dokázala oslepit. Ale ani ty nejdivočejší šelmy by nedokázaly napadnout *chirbet* při sněhové smršti.

Nad pláněmi se zvedal vítr a napětí bylo zřetelně cítit ve vzduchu. Narha čekal vánici. Rozhodl se naposledy pečlivě prozkoumat obzor a pak zajít do kryté jeskyně, odpočinout si a přečkat bouři v teple. Otočil se, jak bylo jeho zvykem, nejdříve ke straně půlnoční a prohlédl mlhy severu. Ani známka pohybu, kromě nezřetelného sunutí oblačných mas. Obrátil svou pozornost k jihu, kde tušil v šeru se tyčící vrcholky ker Kaalu-Charmat. "*Nebezpečí přichází z jihu,*" učili ho dědové a on tomu docela věřil.

Najednou se zarazil. Na pláni, na hranici rozpoznatelnosti zahlédl pohybující se skvrnu. Přimhouřil oči. Šero jako by roztálo, skvrna se změnila ve dvě tečky, dvě tečky ve dvě postavy rytmicky pohybující jemňounkými údy. Narha se zamračil. Přestože tvary rozeznával velice dobře a pohyby ještě lépe, na takovou dálku a při takovém osvětlení se mu nedařilo rozpoznat barvu oblečení. A zrovna tu potřeboval pro potvrzení svojí domněnky. Byl totiž přesvědčen, že se musí jednat o dva šamany. Možná mistra a žáka, nebo dva spoluúčně, kteří byli složit zkoušku v Průsmycích zapomenutí.

Podle zkušenosti odhadl, že jsou asi dvacet hodin vzdáleni, pokud jsou šamani a spěchají, mohou tu být už za šest hodin. Pokud nespěchají, nebo je jeden z nich starý, nemocný nebo žena, tak tu budou za den a noc a něco. Pokud sem vůbec míří...

Z počítání ho vytrhl ledový náraz větru. Narha spěšně prohlédl obzor a zašel dovnitř.

Kapitola II.

*Večerním svítáním táhnou hejna ptáků
a z jejich perutí číší bílý chlad,
slunce se ukrývá v krvi své do mraků,
mám ještě se navrátit? Snad.*

Než se Horev a Saevus dostali k *chirbetu*, slunce už dávno ukrylo svou tvář za pás skal na obzoru a zanechalo za sebou na obloze jen světelný odlesk, jako povzdech odchodu a příslib návratu. Přesto všude panoval nezvyklý ruch. Horev se opřel o *ichram* a plynulou zatáčkou zastavil, ač se předtím pohyboval nemalou rychlostí. Odvázal si brusle a podal je majiteli.

“Díky, *haugi*,” sykl Saevus. Ale pohled, kterým po Horevovi střelil, byl pohledem, jaký je určen nespolehlivým dlužníkům. Šaman poznal, že tušení ho ani tentokrát nezklamalo.

Obchodník se protáhl úzkým vchodem do *chirbetu*. Horev ho pomalu následoval.

Slabé světlo olejových lampiček se odráželo na stěnách a na křivolakém schodišti vytesaném do ledové skály. Když sestoupili níž, ledové chodby se rozšiřovaly a otevíraly cestu do rozlehlých, blyštivých sálů, v nichž mnohonásobná ozvěna měnila hlas v šepotavý tón a podávala ho od stěny ke stěně. Vysoko nad hlavami lidí se v chladném ustrnutí objímaly sloupy a zdi, aby vytvořily nehybnou klenbu, vytesanou kdysi dávno rukama předků.

“...a tehdy z hlubin vystoupili duchové a přijali ledovou tvář, aby mohli zpívat. Zpívat pravdu. Tak povstal Ekhal-echra, kde se tyčí mocní, kteří znehybněli a vztahují své ruce k obloze. A vyprávějí. O tom, co bylo, i o tom, co bude. Kdo jim porozumí, ten bude dlouho naslouchat, než se vydá na cestu, aby zpíval a vyprávěl pravdu dál. Z Ekhal-echra jsme přišli, abychom zpívali. Toto byl první z příběhů,” recitoval jasný, podmanivý dívčí hlas, doprovázený hlubokými údery bubnu.

Horev do sálu nevstoupil. Zůstal stát u vchodu a vyčkal, až příběh skončí. Legendu o Ekhal-echra znal. Ale byl zvědav na vyprávěče, na barda.

V místnosti bylo dlouho uctivé ticho. Neklamná známka toho, že příběh silně zapůsobil. Šaman potichu vešel. Posluchači se teprve teď pohnuli. Dívka, která stála uprostřed sálu, se usmála. Měla plavé vlasy, dlouhé po ramena. Byla oblečena v drahých zdobených kožešinách, které ji sice krášlily, ale zároveň na ní bylo na pohled přemnoho čehokoliv dívčího.

Horev zachytil nejbližšího z posluchačů a tázavě povytáhl obočí. Otázka byla ihned pochopena.

“To je vyprávěčka Zashuela. Přijela ze severu, *haugi*...” rozpovídal se dotázaný ochotně – Horevovy rudé kožešiny nenechaly nikoho na pochybách, s kým má tu čest. Jenže šaman už dál neposlouchal. Slyšel už o Zashuele, pověst její a jejího bratra se šířila i mezi vzdálenými *chirbety*. Rozhlédl se. Za okamžik našel, koho hledal. Bardčin bratr seděl stranou u zdi, u boku měl zdobený vyprávěčský buben. Threpsuakl byl

stejně plavovlasý jako jeho sestra. Byl i stejně vysoký, stejně učený a navlas stejně oblečený. A ve tváři byli sourozenci k nerozeznání.

Bard se zvedl a objal svou sestru. Něco jí tiše řekl. Jen podle hlasu bylo možné dvojčata rozeznat. Oba se pohnuli k odchodu. Když míjeli Horeva, pozvedli naprosto identickým pohybem dlaň ke rtům v rituálním bardském pozdravu, ale nepromluvili.

Horev je zamyšleně sledoval pohledem. Saevus, který postával stranou, také. Odhadoval, kolik lidí se tu shromáždilo, aby proslulou dvojici slyšeli vyprávět. A o kolik se tudíž budou lépe hýbat obchody.

Ještě ten večer mohl být obchodník spokojen. Jen jeden obchod se mu nevydařil – pokus koupit sněžného levharta. Ale Saevus s úspěchem ani příliš nepočítal. Příležitost chytit a ochočit tuto mrštnou šelmu z ledových plání se nevyskytla příliš často. A majitel nechtěl svého levharta prodat za žádnou cenu. Výdělek byl ale celkově více než slušný a Saevus byl na svou obchodnickou dovednost náležitě hrdý.

Trhl sebou leknutím, když se vedle něj najednou objevil jeden z bardů. Příchozí se dotkl rtů a Saevus odpověděl na pozdrav pokývnutím. Uvažoval, co mu vyprávět může chtít, a který ze sourozenců to je.

“Rád bych s tebou něco projednal,” řekl bard a jen podle toho Saevus poznal, že za ním přišel Threpsuakl.

“Tak oč jde?” zeptal se bez okolků, když oba muži poodešli z doslechu kohokoliv, kdo by naslouchal v některé z postranních chodeb.

“Já i má sestra bychom rádi viděli místo, o kterém zpívají ledy Ekhal-echra, místo, kam odchází slabí, aby se vrátili silní nebo odevzdali své tělo ledu a vichru. Chceme jít tam, kde sídlí Vorakchor, kde se skví ledové jeskyně. Tam, odkud se vrátí jen ti, kdož mají Osud i štěstí při sobě...”

“Chceš snad říct, že byste rádi navštívili Kaal-Charmat?” přerušil barda obchodník.

“Ano,” přisvědčil Threpsuakl.

“U Vorakchora! Co chcete v té mrtvé, lidmi i bohy prokleté pustině hledat, copak už vás nebaví život?”

“Chceme vytvořit písně o Kaalu-Charmat podle vlastních očí a srdce, nejen podle vyprávění. A slyšeli jsme, že právě ty jsi ten, který dokáže překonat Průsmyky zapomenutí a již jsi je prý překonal několikrát,” odvětil vypravěč.

“Je pravda, že Kaal-Charmat jsem několikrát projel, ale vždycky jsem byl sám a měl tak odpovědnost jen sám za sebe. Nikdy jsem s sebou nebral někoho, o koho bych se musel starat, někoho, kdo by mě zdržoval. A i já mám svoje tajemství, které bych nerad vyzradil,” řekl na to obchodník a měl se k odchodu. Bard jej však zadržel a pokračoval:

“Je mi jasné, nač narážíš. Ale jak víme, každý má svou cenu a ty zcela určitě víš, jak vysoko ocenit sebe a své tajemství, že?” Obchodník si znovu prohlédl barda a ocenil jeho oděv i ozdoby.

“Víš moc dobře, že já sám mám svou cenu, kterou bys možná i mohl zaplatit. Ale moje tajemství je přece jen příliš cenné, než aby na ně stačilo všechno, co kdy získáš,” řekl bardovi. Pak se Saevus obrátil a odcházel. Ještě jednou se však ohlédl:

“Dám ti radu. A zadarmo, toho si važ. Písni je hodně a některé jsou určitě krásné, ale ani ta nejkrásnější nestojí za to zahazovat kvůli ní svůj život. To si pamatuj... Jo, a kdybys něco potřeboval, mám na skladě spoustu věcí – včetně kostěné píšťaly. Jestli budeš mít čas, zajdi za mnou zítra ráno a můžeme probrat, co by se ti líbilo.” Obchodník se odvrátil a šel se poohlédnout po místě, kde by mohl spokojeně prospat noc.

Nakonec se poklidně vrátil ke kontrole zboží a zaslouženému odpočinku. Nebo to spíš měl v úmyslu. Ale sotva se posadil, uviděl skupinu lidí, která měla viditelně namířeno k němu. Hvězdy na obloze nad *chirbetem* nemohly být daleko od půlnoci – všichni už přece měli dávno spát... *Neudělal jsem nic špatného*, ujišťoval se Saevus v duchu, ale měl pocit, že se schyluje k něčemu velmi nepříjemnému.

Šedovlasá stařena, která šla v čele skupiny, se zastavila nad obchodníkem:

“Jsi Saevus, obchodník, který přijel dnes večer?”

“Ano, to jsem. A?” opáčil. Začínal se však podvědomě cítit nesvůj – takové sročení lidu nikdy nevěstí nic dobrého.

“Já jsem Hachrava. Opatruji *Lampu*. Dnes pozdě večer zmizela ze svého místa. A ty jsi se na ni dnes byl podívat a dokonce ses ptal, zda by ji bylo možné nějak získat. Někteří lidé říkají, že jsi projevoval touhu ji dokonce koupit!” řekla žena obviňujícím hlasem.

“Tak to skutečně bylo – ptal jsem se, zda by se dala *Lampa* koupit, protože by se jistě dala dobře prodat. Ať už je její účel jakýkoliv. Chtěl jsem ji – ale koupit, protože jsem obchodník. Ne ukrást – pak bych byl zloděj! V tom je, jak jistě sami uznáte, rozdíl. A kdybych byl skutečně vinen, tak tu už dávno nejsem,” hájil se Saevus.

“Vskutku ses netajil tím, že bys rád brzy odjel na další cestu. Ačkoliv ti věřím, že jsi poctivý, bude dobré, když nám ukážeš obsah svých vaků.”

Saevus si náhle uvědomil, že by mohlo vyjít najevo, z jakého materiálu jsou ve skutečnosti jeho brusle. Jeho největší tajemství by bylo prozrazeno.

“Jelikož je moje svědomí čisté, svoluji, ale jako obchodník mám strach o své zboží, takže budu věci ze svého batohu vyndavat a ukládat je zpět sám. Pokud souhlasíte,” řekl proto rychle.

“S tím by se souhlasit dalo, ale jestliže se mi něco nebude zdát, musíš mi to ukázat, jasné?” odpověděla Hachrava a přistoupila blíž k obchodníkovi, aby mu dobře viděla na ruce.

Saevus začal vyndavat a ukazovat nejrůznější předměty, a když už byl kolem dostatečný shluk lidí, začal některé nabízet. Dokonce prodal jeden nůž na led z rohu *kertsefa*. Začal se cítit o moc lépe – situace se vyvinula v jeho prospěch. A právě v tu chvíli nahnal v batohu hladký, chladný povrch. Zprvu si myslel, že je to jedna z jeho kovových bruslí. Pak si však uvědomil, že něco není v pořádku. Na okamžik se zarazil. Hladké kovové vejce... Věděl, že ten předmět má rudou barvu... *Lampa*.

To snad ne! Ta věc se mi nějak dostala do batohu! zakvílel v duchu zoufale. Hachrava, už poněkud rozčilená tím, v co se proměnila prohlídka obchodníkovy vaku, se na něj obořila:

“No tak, co stojíš! Neměl by ti někdo pomoci?! Nebo jsi snad už *na dně*?!”

“Prakticky jsem už na dně *batohu*,” odpověděl na stařeninu narážku spěšně. “Dál mám jen věci na vaření, náhradní brusle a tak podobně. Tím by snad mohla prohlídka skončit, ne?” vymlouval se a snažil se tlumok co nejrychleji zavřít.

Jenže náhlá změna jeho chování přiměla Hachravu, aby se více zajímala o zbytek obsahu *batohu*. Rukou tedy zadržela obchodníka, který chvatně cpal zbylé zboží zpět do vaku.

“Kam ten spěch? Jen nám ukaž ty své *osobní věci*,” přikázala a upřela pohled na obviněného.

“No... Víte, už je pozdě... všichni jsme velice unaveni. Bylo by daleko lepší... eee... kdybychom teď šli všichni spát a probrali to až zítra. Co říkáte?” zamumlal. Zoufalým pohledem šťvané zvěře přelétl skupinku lidí a Hachravinu tvář.

Mimo kruh přihlížejících stál Horev a celou scénu sledoval. Že obchodník v zavazadle *Lampu* má, bylo zřejmé. Ale věděl také, že ji Saevus sotva mohl stihnout ukrást, protože *haugi* ho celou dobu zpovzdálí sledoval. Zbývalo jediné řešení. Šaman se rozhlédl. Stranou nezúčastněně postával jeden ze sourozenců vypravěčů. Když bard vycítil *haugiho* upřený pohled, otočil se. Okamžik si hleděli do očí. Horev poznal Zashuelu. Oči, do nichž se díval, byly očima vyděšené ženy.

Přistoupil k ní.

“Doufám, že s tím něco uděláš, Zashuelo. Tohle se ti příliš nezdařilo. Věřím, že víš, co máš dělat,” řekl tiše a klidně. Mladá žena na něj zírala, strnulá strachem.

Přišel spolu s tím obchodníkem... je šaman... a ví to! On ví, že jsem Lampu vzala já... a poznal mě... bohové! Myšlenky zmateně vířily její hlavou. Tohle nechtěla! Strach z haugiho ji ochromil, jeho oči ji držely v zajetí. Dívka se musela opřít o stěnu. Co teď? Co teď?!

Saevus pevně sevřel tornu v rukou. A pak vystřelil nejbližší chodbou. *Pryč!*

Zashuela se vymanila z Horevova pohledu a zoufale se rozhlédla.

Bratře! vykřikla v duchu. Threpsuakl se objevil v boční chodbě, jakoby ten němý výkřik slyšel. Složil ruce ve smluveném znamení – znamení pro útěk. A zmizel v jednom z křivolakých průchodů. Ani jemu se nelíbilo, co se právě dělo. Potřeboval jen *Lampu* propašovat ven, kvůli výpravě do Kaalu-Charmat. Měl sice jen matnou, ale přece jen nějakou představu o účelu té věci. Ale nechtěl, aby vina za krádež padla na obchodníka.

Vypravěčka se v nastalém zmatku rozběhla nejbližší cestou k povrchu. Zápěstí jí náhle sevřela něčí pevná ruka. Dívka byla stržena do postranní chodby. Zděšeně se otočila. Opět hleděla do očí Horevovi. “Tudy je to kratší,” oznámil poklidně. Zashuela na nic nečekala, vytrhla se mu a vyrazila. *Haugi* ji nevzrušeně následoval trochu rychlejší chůzí. Přestože dívka vyděšeně utíkala, nemusel se nijak zvlášť namáhat, aby jí stačil.

Následoval bardku a v myšlenkách se zarazil nad tím, co to vlastně dělá – pomáhá uprchnout zlodějům.

Na druhou stranu, *Lampa* by zde v podzemí ležela ještě po mnohá staletí, kdyby se někdo nerozhodl ji použít. Bardi, jak se zdálo, byli jediní, kteří měli dost odvahy vyzkoušet onen starý artefakt. A proto se odvážili krádeže – vždyť strážci *chirbetu* by

jim nikdy *Lampu* nesvěřili. Horev věděl dost, aby si dokázal toto domyslet. Přesto mu zůstávalo spousta otázek a až nešamanská zvědavost.

Přidal do kroku. *Možná*, utěšoval se, *pokud pomohu bardům k útěku s Lampou a jestli zjistili, k čemu slouží... Možná tak splníme její dávný účel a i má vina a selhání bude odčiněno. Mám snad na vybranou?*

Obchodník zatím utíkal, co mu síly stačily. Horečnatě rozmýšlel, kudy se dostat k povrchu. Doufal, že všechny *chirbety* jsou si podobné – v ledu vytesané jeskyně propojené sítí spojovacích tunelů a větracích šachet. Byl si vědom, že je v jednom z nižších podlaží a tudíž ho čekají přinejmenším tři patra.

Proběhl tunelem a objevila se před ním další z menších jeskyní, jež byly určené ke spánku. Naštěstí z ní byly dva východy, jinak by byl nadobro v pasti. Přeskočil několik spících a pokračoval dál. Chodba se mírně svažovala dolů. Vedla tedy do nižších poschodí, což znamenalo prodloužení cesty. V horším případě hrozilo, že by ho pronásledovatelé obklíčili v některém z dolních sálů. Vrátit se však už nemohl. Slyšel za sebou hlasy probouzejících se lidí. Pokračoval tedy jedinou možnou cestou. Když doběhl na křižovatku, kde jedna z chodeb vedla zpět vzhůru, zaradoval se.

Začal mu docházet dech, trochu zpomalil. Strach z trestu ho poháněl dál. Jestli bude chycen, sotva se vymluví. I kdyby *Lampu* někde po cestě odhodil, útěk byl už sám o sobě dostatečně usvědčující.

Zpomalil ještě víc. Vlastně už jen šel. Těžce dýchal. Holé ledové stěny se táhly dál a chodba se jen mírně stáčela doprava a téměř přestala stoupat. Jasné znamení, že se blíží k další místnosti. Pokusil se hádat, ke které. Kdyby to byla kuchyně, nebo jiné místo, které musí být dobře větráno, měl by únik rázem usnadněný. Mohl by najít široké větrací šachty a některou z nich by jistě dokázal prolézt. Tato myšlenka ho vzpružila, znovu se rozběhl.

Když se dostal do sálu, byl hořce zklamán. Pouhý sklad. Místnost byla rozdělena přepážkami z kůží a byla zde uložena různé zpracovaná *mana*. Po levé ruce byly pytle se zrnky, napravo vaky s moukou. Jak běžel dál, minul i hromady smotaného chmýří, na němž semínka plachtila ve větru, z něhož ženy vyráběly látky a oděvy.

Usoudil, že blízko skladu musí být další místnost, a to buď kuchyně nebo prádelna. Ale oddělené části jeskyně tvořily kouty a chodbičky, bylo stále obtížnější se v nich vyznat a nezabloudit. Hledat kuchyň by bylo příliš velkou ztrátou času. Vrazil proto do prvního průchodu, který našel. Když uviděl vřetena a stavy, zaklel. Odtud určitě nepovede přímá cesta nahoru. Musel běžet dál.

Tentokrát byl úprk chodbou ještě mnohem horší. Nikdo nepředpokládal, že by tudy kdokoliv touto dobou chodil, takže všechny lampy byly zhašené. Tma, chlad a únava začaly na Saeva stále více dotírat. Zachvátil ho strach. *Co když na mě už jen čekají na konci chodby?*

Jeho těžký dech se silně rozléhal. Obchodník se co chvíli zastavoval a snažil se zaslechnout, zda za ním někdo neběží. Vlastní dech se v ozvěně jevil jako cizí, věci v batohu rytmicky chřestily jako boty pronásledovatelů, před nimiž není úniku. Strach ho poháněl vpřed.

Dorazil do široké chodby, jež byla hlavní cestou. Z ní se větily další cesty do jeskyní. Především však vedla ven. Vědomí správné cesty mu dodalo nové síly. Rozběhl se vzhůru, k východu, k otevřenému prostoru, větru, zimě. Ale o to blíž ke svobodě a dál od pronásledovatelů. Kolem se míhala temná ústí chodeb. Opět mu začalo ubývat sil. A pak najisto uslyšel své soudce. Znovu ho sevřel strach. Běžel, co mohl, ale unavené nohy odmítaly pokračovat. Tu se v něm cosi zlomilo. Únava zvítězila a Saevus se musel zastavit. Očekával příští osud s unavenou lhotejností. Kroky se blížily a jejich ozvěna mu brala veškerou zbývající naději. Už byl slyšet lidský dech. Nikdo však po něm neskočil, nezačal ho svazovat. Vedle něj se zastavil těžce oddechující muž. Podíval se obchodníkovi do tváře a zachrčel, přemáhajíc vlastní únavu:

“Co stojíš? Poběž, jsou blízko. Mrtvý se ještě naodpočíváš! Dělej, už není moc času!”

Pak se otočil, chytil Saeovu ruku a zacloumal s ním. Obchodníka náhlý zvrat překvapil natolik, že se opět rozběhl a následoval neznámého. Spoře osvětlená hlavní chodba místy prudce zatáčela, jindy vedla přímo desítky *ichramů*. Po obou stranách se znovu a znovu objevovaly průchody. Saevus měl stále před očima siluetu běžícího muže, ale ta za jednou z prudkých zatáček náhle zmizela. Prudce se zastavil a rozhlížel se. Náhle ho chytila čísi ruka a prudce ho vtáhla do jednoho z menších tunelů.

“Teď tudy,” sykl mu kdosi do ucha. Saevus, už tak vyčerpaný, zmatený a rozčilený, zachytil mužovo rameno.

“Počkej chvíli, kam běžíš?! Co s tím máš společného?!” začal soptit.

“Není čas! Poběž!” odpověděl neznámý a opět se spěšně vydal chodbou. I tato byla neosvětlená, ale i tak se pohyboval velice rychle a přitom pobízel unaveného obchodníka. Saevus ho následoval už jen proto, že ho nic lepšího zrovna nenapadlo. Viděl, že jeho společník se orientuje velice dobře.

Naštěstí většina obyvatel *chirbetu* hluboce spala, takže se v úzkých průchodech s nikým nesrazili. Proběhli několik dalších místností, chodeb a křižovatek.

Jeden z tunelů je opět vyvedl na hlavní cestu. Tady se neznámý otočil a zavolal:

“Rychle, sestřičko!”

Teprve když se Saevus vymotal z chodby, spatřil další dva muže. Jeden z nich byl *haugi*, druhý byl na navlas podobný tajemnému průvodci. Obchodník si teprve teď urovnal myšlenky a rozpoznal svého zachránce. Musel to být ten bard – Threpsuakl, protože na toho druhého volal “sestřičko”. Neměl však mnoho času dál přemýšlet, protože všichni se už rozběhli dál. K obchodníkovi překvapení byl za druhou zatáčkou východ. Velká kamenná brána.

Brána byla v noci zavřena, aby chránila *chirbet* před studeným větrem, vanoucím přes pláň. Threpsuakl se do ní opřel, Saevus a Zashuela také. Těžké dveře se neochotně pohnuly. Všichni prošli do nevelkého sálu s ledovatou podlahou, jenž sloužil k odkládání bruslí. Bard a obchodník společnými silami bránu znovu zavřeli. Vypravěčka si už uvazovala kostěné brýty k botám. Horev udeřil svou holí do vrstvy ledu na zemi. Beze spěchu sebral odštípnutý zmrzlý klín a zajistil jím dveře.

Na okamžik se zarazil. Cítil, že v této chvíli se začínají splétat události. Konce vláken zatím nedohlédl, ale věděl o nich. Zlomky svých šamanských schopností tušil cosi většího, cosi hlouběji položeného... Ani sám přesně nevěděl.

Přehlédl tři společníky z nouze, kteří si v zoufalém chvatu obouvali brusle. Jediná Zashuela se odvážila zvednout zrak, aby viděla, jestli šaman nezůstává pozadu. Horev se na ustrašené uprchlíky nevzrušené díval. Pak lehce pokrčil rameny:

“Tak vyrazíme.”

“Kam?” zašeptala bardka, když všichni stáli s bruslemi na nohou před *chirbetem*.

“No, co takhle na sever, tam by bylo možná celkem,...” začal obchodník.

“A to myslíš vážně? První, co se ráno objeví na pláni, budou poslové se zprávami o zmizení *Lampy*. A můžeš mi věřit, že žádný *chirbet* pak nebude bezpečným úkrytem,” ušklíbl se Threpsuakl. Zashuela se rozhlédla tmou a přes všechnu snahu se jí zachvěl hlas:

“Tak *kam* tedy?”

Horev se jaksi rozhodně, i když s lehkým neklidem a bolestnou vzpomínkou, zadíval k jihu a vyslovil, nač ostatní jen mysleli:

“Kaal-Charmat.”

Kapitola III.

*Tak sedí tu Ticho v bílém šátku,
který si váže přes ramena,
a touha je náhle v bílou látku
proměněna.*

Saevus vyjel první. Vypravěči ho následovali a šaman se pohnul jako poslední. Vítr se dočasně utišil a nad pláněmi zářily jasné mrazivé hvězdy.

Obchodník uvažoval, proč mu bardi pomohli. Pochopil, že pravděpodobně mají s krádeží *Lampy* co do činění. Možná jsou dalšími podezřelými. Možná pravými viníky. A možná taky ukradli něco jiného – když *chirbet* opouští bardi, mohou jej spolu s nimi opouštět i jiné věci.

U obchodníků je otázkou cti brát ohled na majetek druhých a pokud by Saevus tuto zásadu porušil, nikdo by už od něj nic nekoupil. Vypravěči si otázku toho, co kdo vlastní, vykládají poněkud volněji. Jakmile by vyšla najevo krádež *Lampy*, pravděpodobně by byli prohledáni všichni návštěvníci *chirbetu*, ale byla naděje, že obchodníka by nikdo nepodezíral. Pokud by byla pravda, co se Saevus domýšlel, dluží mu teď bardi opravdu mnoho.

Znovu se zvedl vítr, přihnala se těžká sněhová oblaka a hvězdy zmizely, pohlceny stínem. Cestovatelé museli čím dál častěji zastavovat, aby udrželi směr. Při jedné ze zastávek je Horev jednoduše předjel. Bez jediného ohlédnutí pokračoval do temnoty. Bylo mu jedno, zdali ho následují. Jeli za ním. Pevně věřili jeho znalostem a moci. Bruslili mlčky, obratně se odrážejíce svými *ichramy*, aby udrželi rychlost. Jen větrné proudy a svištění vzduchu jim hučelo v uších. A *haugi* je vedl do noci.

Pak se náhle zastavil. Napodobili ho. Horev vyndal malou kostěnou flétnu, flétnu šamanů. Podržel ji chvíli před sebou. Vítr se hravě prohnal dutinou píšťaly a nástroj vydal několik třepotavých tónů.

“Postavíme tábor,” oznámil *haugi*, jehož silueta se tyčila proti temné obloze. Jeho příkaz byl okamžitě uposlechnut. Brzy našli vhodnou dunu navátého sněhu. Začali připravovat sněhové cihly ke stavbě přístřešku. Horev si odvázal od pasu váček. Pomalu vyndal hrst toho, co váček obsahoval. Byla to *žhavá sůl*. Obřadně začal vysypávat půdorys přístřešku. Zasněhovaná ho fascinovaně sledovala. *Žhavá sůl* byla velice vzácná, její použití bylo vskutku obřadem, tajemstvím a uměním šamanů. Díky vyleptání ledu byli cestovatelé ušetřeni nejtěžší a nejnevďečnější práce při přípravě základů.

Threpsuakl se zvedl, aby si narovnal záda. Sílicí vítr mu vmetl sníh do obličeje a odhodil ho mocným poryvem několik kroků dozadu. Bard uklouzl a zavravoral. Když se snažil znovu získat rovnováhu, letmo se dotkl Horevovy ruky. Šaman se otočil. Nepatrná špetka soli dopadla mimo určené místo. V Horevově tváři byl i ve tmě noci patrný výraz hněvu a opovržení.

“Měl by sis raději jít připravovat sníh,” řekl *haugi* tiše a výhružně. Threpsuakl ucouvl a spěšně se odsunul stranou. Pokořeně se shrbil nad svou prací. Zasněhovaná

sklonila obličej až k chladné závěži, k cihle, kterou ještě nedokončila, protože se celou dobu upřeně dívala na Horeva. Cítila, že se přihodilo něco nepatřičného. Ale byla v tuto chvíli příliš zmatená, než aby mohla porozumět. Doufala, že získá víc času.

Stavba byla zanedlouho hotová. Všichni se spěšně ukryli uvnitř. Na planiny přišla ledová vichřice.

Zaschuela se otočila na Horeva:

“Haugi, vy jste věděl...?” Pokývla hlavou ke vchodu, zvenku doléhalo hučení bouře. Horev pomalu přikývl, aniž se jeho výraz jakkoliv změnil.

Halili se do pokrývek pomalými pohyby vyčerpaných lidí. Byli sice odmalička zvyklí na bruslení po pláních, nikdy ale nemuseli jet tak dlouho a tak rychle. Následující den je čekala další cesta. Mohli jen doufat, že počasí zdrží případné pronásledovatele.

Zaschuele bolest svalů nedávala spát. Nohy různě krčila a zase natahovala, převalovala se, ale napětí v namožených svalech se nezmenšilo. Nakonec ucítil jemnou ruku svého bratra. Schoulila se mu do náruče.

“Bratříčku,” zašeptala, “to je tak nepříjemné, nemohu spát.” Threpsuakl se posunul trochu níž a vyhrnul jí kožešinové nohavice. Obratně jí namasíroval ztuhlá lýtka. Když opět sevřel svou sestru v náruči, ta už jen vděčně oddechovala. Pod zavřenými víčky se jí stále ještě míhala noční ledová krajina ozářená bodavými hvězdami a ubíhající do dále až za obzor, hladkost pláně jen občas přerušená čnicím ledovým skaliskem.

Zaschuela nakonec usnula. Bard ji stále objímal a jednou rukou ji lehce hladil po vlasech. Jeho oči byly otevřené do temnoty sněžného příbytku. Nemohl usnout z jiného důvodu než jeho sestra. Přemýšlel, srdce mu hořelo. *Co jsme to udělali?* honilo se mu hlavou. *Ukradli jsme vzácný artefakt, navezli do toho nevinného obchodníka, porušili všechny zvykové zásady a ve společnosti podivného šamana opustili zbabělým útekem chirbet. Jsme proto špatní? Pohlédl do temnoty, tam, kde vedle něj ležela Zaschuela. Ty, sestřičko, za nic nemůžeš, tobě ať se probohy nic nestane, ale já... Pokud jsme se mylili, pokud jsme správně nepochopili, co je Lampa zač... potom... všechny chirbety... všichni lidé... budeme vyvrženi.... umrzíme opuštění v temnotě...* S takovýmito chmurnými myšlenkami se bardův strach podvolil únavě a on usnul.

Slunce se blížilo poledni. Zaschuela vyšla ven. Jasné paprsky změnily sních v diamantový prach. Ač byla na podobné pohledy zvyklá, musela přivřít oči. Sluneční svit se odrážel od všeho a dodával chladné pustině jakousi nezemskou krásu. Tančil na sloupech ze zmrzlých krystalů, které se tyčily v dálce, a měnil je ve věže mnoha barev. Nad plání kroužil orel, jehož silueta vyšívala čisté nebe.

Dívčín úsměv se vytratil, když uviděla Horeva. Přecházel jen tak, bez bruslí, sem a tam po kluzkém ledu. Uvědomila si, že ji nevnímá – ani si nevšiml, že není sám. Něco v jeho pohybech nebylo v pořádku.

Zašla zpět do přístřešku.

“Vstávej, bratříčku,” řekla tiše. Threpsuakl něco nevrle zabručel, ale posadil se. Saevus už taky vstal a chystal se k přípravě snídaně. Bard mu podal svůj vak, v němž

byl dostatek *many* pro všechny. Moc dobře věděl, že obchodník by nedal ze svých zásob ani lístek.

“Všiml sis, že s *haugim* není něco v pořádku? Neumím to moc dobře vyjádřit, ale... Porad' mi, vím, že se něco děje,” zašeptala vypravěčka svému bratrovi. Ten pokrčil rameny:

“Prosímtě. Je to šaman, tak co čekáš? Nemůžeš ho posuzovat podle našich měřítek, on je něco jiného. Jak praví moudří: Síla šamanů je v tichosti a pevnosti ledu. Tak to nech být. Prostě na to zapomeň.” Dívka se odtáhla. Bratr k ní mluvil jako k malému dítěti, které nemá ponětí o světě. A Zaschuely se tím dotkl. Protože viděla, co on nevnímal a nechtěl svou nevšímavost přiznat.

“Co se *haugimu* stalo?” zeptala se tedy přímo Saeva. Jestli jsou s šamanem přátelé, mohl by obchodník vědět víc.

“Coby – potuloval se po Kaalu-Charmat s obroušenými bruslemi,” zakřenil se dotázaný.

“Pověz mi víc,” zaprosila. Saevus se mezitím čile pohyboval po přístřešku a sháněl přísady pro své kuchařské umění.

“Podej mi ten bílý váček, ano? A ten vedle taky. Hm, no, šamani mívají obvykle takové Poslání nebo jak tomu mezi sebou říkají... Podrž mi tu miskou,” požádal ji. Nepřítomně a mechanicky vyhověla jeho přání.

“A dál?” dožadovala se.

“A tím obvykle bývá průchod přes Kaal-Charmat. Nasypej to tam... tak. A teď to trochu ohřejeme...,” lhostejně pokračoval spíš v přípravě jídla než v příběhu. Zaschuela už ale nepotřebovala slyšet víc. Pochopila. Mlčky pomohla Saevovi smísit dvě *Cestovní tekutiny*. Z jejich sloučení vzniklo teplo, takže mohl *manu* ohřát.

“Tobě nechutná?” zeptal se Threpsuakl své sestřičky, když celá čtveřice zasedla ke snídani.

“Ale jistěže ano,” řekla a dokonce se dokázala usmát, i když uvnitř ji užíral smutek. Smutek z vědomí, že Horev se vrací do Kaalu-Charmat, aby něco dokončil nebo zemřel. Protože sám pro sebe je už teď vlastně mrtev. A v případě napadení něco tak ztraceného jako svůj život příliš hájit nebude.

Znovu se dali na cestu.

Saevus zamyšleně pozoroval bardy. *Oni snad skutečně znají účel Lampy ... Z takové znalosti se určitě dá ledacos vytěžit. A jejich povinností potom bude se se mnou rozdělit o to, co získají, ať už to bude cokoli. A taky mi samozřejmě musí pomoci ospravedlnit se před radou chirbetu.*

Horev, který jel v čele, se občas vydal stranou. Na ledových výstupcích rostly *květiny*. Zaschuela věděla, že večer jejich svrchní listy a semínka roznese vítr po pláních, aby si poutníci mohli nasbírat *manu*, která klesne z nebe. Ale šamana nezajímaly lístky *many*. Neviděla přesně, co z rostlin trhal a ukládal do váčku, ale k jídlu to nebylo.

Najednou zahlédla něco před nimi ležet na zemi. Zastavila se a přimhouřila oči. Byl to sněžný bílý pták. Mrtvý. Jeho tělo ale bylo nepřírozeně, až zrudně beztvaré a pokroucené. Bez kostí. Horev se k dívce připojil.

“*Baoth*,” zašeptala, ač věděla, že on vidí totéž, co ona. Šaman neřekl nic. Vydal se dál, vyhýbaje se ptačímu tělu velkým obloukem. Ostatní ho následovali snad ještě větší oklikou. Uhýbali pohledem, aby se nemuseli na ten zruďný památník smrti ani podívat. *Baoth*.

Od západu se přihnala mračna. Jejich stín postupoval po zemi a pohlcoval veškeré světlo. Dlouho cestovali ve stísněném mlčení, jakoby na ně *baoth* uvrhl své prokletí.

Saevus a Zashuela začínali zůstat pozadu. S námahou dojeli šamana, který skupinu vedl.

“Hej, *haugi!*” zvolal Saevus. Horev trochu přibrzdil a nechal je jet vedle sebe. Zashuela začala:

“Myslím, že bychom mohli na chvíli zastavit. Všichni jsme hodně unavení a potřebujeme alespoň vydechnout. Sem se za námi stejně žádní pronásledovatelé neodváží...”

“Jo, a potřebujeme si vyjasnit některé věci,” skočil jí do řeči Saevus, obraceje se střídavě na šamana a na vypravěčku, “jako například kam to vlastně jedeme a proč. A co se to vlastně včera stalo a kdo za to může.”

Threpsuakl se k nim mezitím připojil a stihl zaslechnout poslední obchodníková slova. Už se nadechoval, aby něco řekl, ale ovládl se a s neústupným výrazem přešel po bok své sestry. Zashuela, posílena jeho přítomností, se podívala směle obchodníkovi do tváře.

“Nezlob se, ale museli jsme dostat *Lampu* ven.” Potom se její tvář rozjasnila. “Zapomeň na potíže, které jsme nechali za sebou. Hleď s námi dopředu! Ostatně na co je ti bohatství, pojed’ s námi a zasluj si neumírající slávu!” zvolala nadšeně.

“Já ti povím, na co je bohatství, začněme například –”

“Dost!” přerušil ho Horev, nechtěje poslouchat, co všechno si Saevus zamýšlí koupit. Byl přesvědčen, že by to byl velice dlouhý seznam. “Zdá se, že si opravdu musíme promluvit. Pojďte za mnou.”

Horev ještě víc zpomalil a pečlivě sledoval ledové stěny. Brzy našel puklinu, která se rozšiřovala v jeskyni.

Celá skupina si mohla s úlevou sundat brusle a usadit se na batohy. Saevus se začal ihned ptát:

“Jedeme už moc dlouho v tichosti, potřeboval bych jistá vysvětlení. Předpokládám, že vy můžete za to, že jsem se stal nedobrovolným vlastníkem zboží jménem *Lampa*. Doufám, že až mi vysvětlíte, proč jste to udělali, od vás dostanu slovo, že mě očistíte před *chirbetovou* radou –”

“Zpomal, Saeve. Myslím, že nejprve bychom chtěli slyšet, co vlastně vypravěči zamýšlejí, zbytek se tím objasní,” přerušil ho opět Horev a tázavě pohlédl na Zashuelu.

Ta byla vděčna, že nemusí odpovídat rozčilenému obchodníkovi a povzbudivě se usmála na šamana, který, zdálo se, nakrátko zapomněl na svůj nelehký osud.

“Jedeme na daleký jih, do Kaalu-Charmat...”

“Zatraceně, proč!?” zeptal se obchodník, kterému se celý podnik zdál dost podezřelý. “Myslel jsem, že jedeme *směrem k* a ne *do* Kaalu-Charmat! Co tam vlastně chcete?!”

“Vnuknutí! Písně!” zvolala Zashuela. “Všechny záhady a všechna moudrost přišla z Kaalu-Charmat. Vždyť odtamtud přišli i šamani!”

“Cože? Šamani?” zarazil ji Saevus a pohlédl překvapeně na Horeva. *Haugi* se neusmíval a pohled mu mlčky oplatil.

Ve stejnou chvíli se setkaly i pohledy bardů. Threpsuakl sestru již delší dobu udiveně sledoval – vyzrazovala příliš mnoho. Zle na ni pohlédl a jeho obočí vyznačilo otázku *Cože? Co to děláš?* Načež vstal a přešel k východu z jeskyně.

Zashuela byla zaražena bratrovým pokáráním. Hlavou se jí honily zmatené myšlenky. *Co se to s námi děje? O Threpsuakla jsem se vždy mohla opřít. Co jsem provedla špatného? Řekla jsem jim, co víme o šamanech? Vždyť nemůžeme být mlčenlivé ledové sochy – jsme vypravěči! Bratr byl, pravda, hovorný a vstřícný vždycky jen vůči mně, v širší společnosti se uzavíral do sebe. Nejšťastnější se zdál ve chvílích, kdy jsme se sami dva proháněli po pláních a objevovali neznámá místa... Jen my dva... V posledních dnech se sobě vzdalujeme. Ale přesto, mám pocit, že jsem si nezasloužila ten zlý pohled.*

Myšlenky jí přetrhl Threpsuakl. Obrátil se od vchodu do jeskyně, zjevně již klidný a smířený.

“Dobrá,” řekl konečně, “máme společnou cestu. Vrátit se nemůžeme, což nás jen podpoří v tom, abychom se neochvějně vydali dál a splnili náš sen – to, o čem vypráví tradice.”

“To je co?” zeptal se netrpělivě Saevus, kterého bardův vypravěčský tón navnadil a on se rozhodl na chvíli odložit námitky.

“Nech mě domluvit,” řekl vypravěč. “Myslím, že vědomosti šamana i obchodníka proslulého svou znalostí zapovězené země nám pomohou překonat velká nebezpečství na cestě. Jak jsem řekl, vrátit se nemůžeme, protože *chirbetoví* náčelníci nechápou naše tužby a odsoudili by nás. Ale jakmile se dozví o našich činech, ospravedlní nás a mezi lidmi se budou vyprávět velké věci.

V prastaré básni se říká “Kdyby velké věci nebyly řečeny, svět by nemohl trvat.” Myslím, že to platí i o činech. Svět je píseň, jež nemůže být bez mocných činů. Byla by zapomenuta. Jen ten, kdo volá, bude slyšen – tak praví moudří. Nevím přesně, kam míříme, vím jen, že máme klíče od dveří, které jsou tu teď a nemusí být zítra. Proto jedme a spěchejme!” Bard se rozhlédl po ostatních.

“Jak to víte? Z těch vašich písní?” zeptal se zvědavě Saevus, který už začal v hlavě počítat: *Velké činy, to znamená Sláva, to znamená Bohatství. Pokud přežiju.*

Bratr a sestra si vyměnili pohledy. Zashuela přikývla. Bard strnul zamyšlen a nakonec také pomalu přikývl. Usedl znovu na svůj batoh a začal vyprávět:

“Bylo to skoro přesně před rokem, kdy chladné období bylo vystřídáno obdobím *manových* květů. Ledová smršť nás hnala po pláních a my před ní prchali a skrývali se v temných soutěskách a jeskyních. Bouře nás zahнала na sever, kde jsme nakonec, vysílení k smrti, našli jakýsi zapomenutý *chirbet* ze starých časů. Zdál se opuštěný, a tak jsme vstoupili. Jaké bylo naše překvapení, když jsme v jednom ze spodních sálů

nalezli tři staré šamany. Měli dlouhé bílé vlasy i vousy a byli křehcí jako květ jinovatky. Jejich jména jsme znali z našich písní – byli slavnými hrdiny dávných dob. Ti muži museli být staří několik staletí! Prý nás očekávali, abychom pro ně připravili důstojný pohřeb, neboť zakrátko zemřou. Až odejde poslední z nich, pravili, probudí se na jihu Had v zrcadlové síni. Jedině *Lampa*, šamanská zbraň, jež s nimi přišla z dalekého jihu, může odemknout dveře zrcadlového sálu v útrobách strašného Vorakchora, pod útesy Kaalu-Charmat, kudy vede cesta do neznáma.

Na dny strávené ve skrytém *chirbetu* nikdy nezapomeneme. Od té doby se v nás rozmáhá touha jít. Víme, že básně a vyprávění jsou zrádná, že mnohdy mluví v podobenstvích a na povrchu znějí jinak než uvnitř, ale my cítíme jistotu silnější než slova jakékoli písně, že když neprosvítíme *Lampou* temnotu v zrcadlové síni, na pláních se stane cosi, proti čemu bojovali naši předkové v dobách, na něž si nyní už nevzpomínáme.”

Vyprávěč skončil. Dokonce i Saevus se zdál pohnut příběhem. V Horevovi se mísily pocity. *Bude to vskutku nebezpečná cesta, jak jim může pomoci šamanský nedouk? Na druhou stranu, kdybych nezabloudil v Kaalu-Charmat a nebyl zachráněn Saevem, dnes bych tu neseděl a bardi by s sebou neměli šamana, ať už jakkoliv nespolehlivého.*

Pohlédl na obchodníka. Ten zjevně neměl na vybranou: sám se do *chirbetu* vrátit nemohl, byl by lapen a ztrestán, bez pomoci bardů vina ležela na něm...

“Dobrá, pomůžu vám projet Kaalem-Charmat,” zvedl hlavu Saevus, “ale na oplátku chci, abyste mě ospravedlnili před radou *chirbetu*, a chci i polovinu získaného bohatství, a chci, abyste moji statečnost a bezúhonnost řádně opěvali v písních a chci...”

Horev už Saeva dál neposlouchal. *Ten hlupák si objednává slávu a bohatství jako manový nákupčí.* Šamanský cit mu říkal, že možná vše dopadne jinak, než jak si dnes nadšeně plánovali.

Threpsuakl si během Saevova monologu vyměňoval účastné pohledy se Zaschuelou. Na všechny požadavky bardů s úsměvem přikyvovali. *Jedeme a nevíme kam,* pomyslela si vyprávěčka. S bratrem sdíleli stejnou myšlenku. *Až se vrátíme... Budeme se chtít vracet...?*

Všichni se zdáli spokojeni, až na šamana. Ten nakonec ukončil hovor a přiměl družinu k další jízdě.

Se soumrakem vybudovali tábor. Threpsuakl a Saevus v tichosti rychle sesbírali *manu*, která se snesla na led.

O chvíli později zmizely poslední zbytky slunečního svitu za hradbou hor a všichni se sesedli v přístřešku. Ticho prolomil Saevus:

“To jsem zvědav, jak teď něco uvařím. V téhle tmě se akorát spálím.”

V odpověď na obchodnickovy nářky se v rohu rozsvítilo. Bledé přízračné světlo vycházelo z mechového polštářku, který držel v ruce šaman. Beze slova položil rostlinu tak, aby Saevus viděl na přípravu jídla.

“Co je to, *haugi*? Nikdy jsem nic podobného neviděla. Jediné světlo, které znám, je z lamp s olejem z *many*. Jak je možné, že *květina* sama může svítit?” zeptala se Zaschuela tiše, s bázlívou úctou před šamanovými znalostmi. Horev se na ni ani

nepodíval. Nepřítomně pozoroval stíny vrhané fosforeskujícím světlem. Už si myslela, že jí neodpoví. Pak ale promluvil – více k sobě než k ní:

“Šamani se dlouho věnovali poznání způsobu přežívání ledových *květín* a mechu. Moudrý Abuolst říká, že je tato odrůda jen spřízněna s mechem, z něhož získáváme jednu složku *Cestovní tekutiny*. Zářící odrůda ale jinak zachází se silovou naplněností, převádí totiž tepelné prstence hořlavého mechu na vyšší četnost, to znamená mění velikost prstenců a teplo proměňuje ve světlo, protože teplo je stejně jako světlo tvořeno prstenci. Tepelné kruhy nevidíme, přesto víme, že jsou, můžeme je totiž cítit jako sálání. Říká se, že některá zvířata je vidí. Pokud jde o přeměnu, ta je jednoduchá: větší četnost, což znamená větší silovou naplněnost, získává rostlina z krystalických pletiv v kořínkách, tam jsou takové ledové... hm,... ve starém jazyce šamanů...” zamyslel se na chvíli, v duchu prolétal jiná místa v jiném – šťastnějším – čase.

Vzpomínal na tajemné náznakové řeči svých učitelů o jazyku šamanů, který si prý kdysi přinesli spolu s mnohými vědomostmi z neznámého jihu... Jak je ten jazyk složitý... Hledal myslí dál, už jen pro uspokojení vlastní touhy najít to slovo.

“...myslím, že se to řekne *tuo*, skloňování zní *tuo*, *tal*, *témul*... ale to už je něco jiného...”

Náhle si uvědomil, kdo mu naslouchá.

“Ale tomu ty stejně nemůžeš rozumět,” zakončil neobratně. Aby se vyhnul dalšímu rozhovoru, přesunul se k Saevovi, který právě dokončoval přípravu *many*.

Zaschuela vzala z hromady pokrývek Horevovu misku a lžíci. Sama pro něj nabrala *manu* z nádoby na vaření a jídlo mu podala. Teprve potom si vzala sama a posadila se vedle něj. Šaman snědl několik soust a pak misku odložil.

“Tobě nechutná?” zeptala se mírně.

“Jakoby to bylo nahořklé,” odpověděl.

“Saevus určitě má něco na oslazení,” řekla dívka, vzala misku a přešla k obchodníkovi.

“Přidej mi do toho něco sladkého – jídlo je přílišně hořké,” požádala ho přímo.

“Co se ti nezdá? Je to v pořádku,” řekl Saevus poté, co nenuceně ochutnal. Pak si teprve všiml vzoru vyřezaného do kostěné lžice. A uvědomil si, že tohle tedy skutečně *není* Zaschuelina miska. Lžice mu vypadla z ruky zpátky do *manové* kaše. Horev se mlčky zvedl, sebral svoje jídlo z obchodnickových strnulých rukou, posadil se stranou a v klidu všechno snědl.

“Tak to se ti teda vážně povedlo. To nechutnalo tobě nebo jemu?” zavrčel Saevus na Zaschuelu. Dívka se k němu otočila s neskrývaným opovržením.

“Dneska ses s tím vařením skutečně nevyznamenal,” odsekla s úšklebkem.

Threpsuakl celou dobu jen tiše seděl. Pozoroval svou sestru a Horeva. A zmocňovala se ho neblahá předtucha. Po chvíli bard nepřítomně odložil svoji porci *many*, které se téměř nedotkl.

Ráno bylo bledé a kalné. Slunce bylo stěží vidět. Přes bílý závoj oblaků jen slabě prosvítalo jako nevidoucí oko. Jakoby předvídalo, co zlého přinese další den.

Sotva se vydali na cestu, k Horevovi se připojil jeho černý pes. Přiběhl ze závoje sněhové tříště a radostně se ke svému pánovi přidal. Klouzavě pobíhal kolem, rád, že

se mu podařilo šamana dostihnout a spojit svou cestu s jeho. Zschuela bruslila vedle Horeva a šťastně se usmála, když na jeho tváři uviděla alespoň stopy zájmu, snad vyvolané vzpomínkou na společné cesty se psem.

Zvíře si zanedlouho zvyklo i na vypravěčku. Ale od Saeva a Threpsuakla se drželo dál.

Kapitola IV.

*A modré stuhly přes nebe napnuté,
upomínkou jsou tulákovi,
jenž vyrazil do světa,
hledaje cosi, co není v moci cest.*

Cesta pláněmi končila. Před poutníky se začaly zvedat ledové skály – vstup do Kaalu-Charmat. Nikomu nebylo jasné, jak daleko mohou dojet a co udělají, až této hranice dosáhnou.

Vrzání popruhů, namáhavý dech a zpěvný pískot bruslí přehlušoval jen všudypřítomný severský vítr, který jako neúnavný pastýř hnal před sebou hejna sněhových vloček, jindy zas jako otrokář švihal svým mrazivým bičem do tváří odvážlivců. Byl věčný a nezastavitelný, rodil se mezi hvězdami a pronikal puklinami až ke žhavému jádru světa. Byl jediným pravým bohem severu, ztělesněnou mocí, jen na něm záleželo, zdali přijde vánice, zda mraky zakryjí nebe nebo bude svítit slunce.

Saevus se vynořil z hlubin svých myšlenek více než zmaten. Nebyl zvyklý se příliš zamýšlet, cosi ho znepokojovalo. Jistě to nebylo jen vlivem okolí, byl na svých cestách uvyknul na ledacos a ani chmurný majestát Kaalu-Charmat ho nepřiváděl do přílišného vytržení. Možná to bylo přítomností dvojice bardů, usoudil, když mu nahrbená postava Threpsuaklova vbruslila do výhledu. Mají v sobě jakési kouzlo, ačkoli určitě ne to šamanské.

Obchodníkův pátravý pohled našel rudě oděného cestovatele, který se, jak se zdálo, již nehrbil tak jako za dnešního úsvitu. Jakoby mu z ramen odplývala nějaká tíha. Tíha, kterou si Saevus domýšlel. Ve skrytu byl přesvědčen, že šamana trápilo selhání v Kaalu-Charmat. Jenže z toho by se Horev tak rychle nevzpamatoval. Přestože bylo zvykem neprojevat city, jakési symbolické vyjádření bylo téměř podmínkou – symbolický pláč či držení smutku. Účelem však především bylo zakrývat skutečné pocity. *Možná, že šamana trápí něco jiného*, znejistěl nakonec obchodník. Nejistota je nepohodlný pocit a Saevus se rozhodl tento problém vyřešit tak, že na něj zapomene.

Svoji pozornost obrátil k cestě. Skupinka nabírala ještě větší rychlost a provázena jekotem namáhaných bruslí zajela dlouhým obloukem do kaňonu, štěrbiny mezi dvěma ledovými masivy. Všechny zvuky se náhle mnohonásobně zesílily ozvěnou. Pískot bruslí a hukot větru, který si venku téměř neuvědomovali, je zde přímo udeřil. Jeden z bardů, Saevus nepoznal který, se leknutím zapotácel a slabě vykřikl. Ten výkřik se odrazil od stěny ke stěně, od výběžku k prasklině, a změněn v démonické zakvílení provázel skupinu ještě hodnou chvíli.

Nezastavili se. V takové rychlosti ostatně lze člověka zastavit jen velmi obtížně, a většinou to má pro dotyčného poměrně nešťastné následky.

A toho, že je před nimi přes celou šíři kaňonu vydlabaný led, si všimli příliš pozdě.

Zmocnilo se jich zděšení.

Bardi se pokoušeli odvrátit nevyhnutelné. Ačkoliv byli dost obratní, nepodařilo se jim viditelně změnit rychlost.

Hůlky *ichram*, kterými se pokoušeli brzdit, jim vylétly z rukou a oni se neodvratně blížili k trhlině. Šaman nejdříve zahnul ke stěně a pokoušel se ztratit rychlost v návějích sněhu, ale vida, že to nemá kýžený výsledek, přebruslil zpět doprostřed kaňonu. Odhodil *ichram* a nakrčil se, rukou si kryl hlavu, připraven ke skoku.

Saevus ho napodobil, doufaje, že Horev ví, co dělá.

Oslnivě bílá tříšť se blížila ohromující rychlostí. Bardi a obchodník křičeli strachem. A pak přišel náraz.

Otáčející se těla s sebou strhávala mračna sněhu a střepy ledu, křik získal zabarvení bolesti. Saevus dávno zapomněl, že má sledovat, jak skočí Horev. Cítil, jak si s ním pohrává setrvačnost. Pevně zavřel oči.

Bolestí ztratil vědomí a taktéž bolest byla to, co ho přivedlo k sobě. Zasténal. Byl přesvědčen, že je mrtev, a tak se raději nehýbal, protože zrovna to mrtví zásadně nedělají. Teprve když mu zkroucená poloha začala být *opravdu* nepříjemná, rozhodl se uvést tělo opět do provozuschopného stavu. Opatrně se pohnul. Tolik se ale bál, že se ozve bolest z nějaké zlomené končetiny, že když se nic takového nestalo, vyskočil úlekem na nohy. Rozhodl se, že se dál zkoumat nebude, jinak by mohl nějaké zranění najít.

Raději se rozhlédl. Horev stál u kraje vydlabané oblasti a zkoumal ji. Led tam totiž náhle končil ve své hladkosti a rovnosti – byl čímsi, nebo kýmisi, rozdrcen a rozlámán, takže vytvářel pruh přes celou šíři kaňonu, dlouhý asi čtyřicet *ichramů*. Ujistiv se, že bardi sedí opodál a na první pohled jsou celí, soustředil obchodník svoji pozornost na věci, které při divokém pádu opustily útulné prostředí jeho torny. Zrovna uprostřed pátrání po hůlce *ichram* ho překvapilo Horevovo zvolání:

“Rychle, sem, Saeve, Threpsuakle!”

Šamanův hlas měl v sobě nepříjemnou naléhavost, která obchodníka *téměř* donutila upustit od hledání. Ale majetek je majetek. Saevus zrychlil krok a odkopával kousky ledu. Konečně za jedním slušným valounem našel stopy padajícího předmětu: rozhrnutý sněžný poprašek. Hbitě hůlku vyprostil. Jeho návrat provázelo netrpělivé volání:

“Saeve!” Tentokrát z úst Threpsuakla.

“Pojď sem, rychle!” pobízeli ho, jakmile se vynořil zpoza balvanu. Konečně dospěl k vyděšeně vypadající trojici.

“Podívej se na ten okraj, tady, kde končí sjízdný led: vidíš stopy po drápech? Myslím, že dokonce víš, o jaké zvíře jde, že?” obrátil se na něj Horev. Saevus se zděsil:

“Není možné! Levharti jsou až hluboko v Kaalu-Charmat!” Další námitky zdusil šamanův pohled a tiché oznámení:

“Vidíš totéž, co já.”

Dalších řečí nebylo třeba. Všem bylo jasné, že musí co nejrychleji pryč.

Běh přes nerovnou plochu ale nebyl nic příjemného ani jednoduchého. Saevus se několikrát natáhl jak široký tak dlouhý do ledové tříště.

Podezřele brzy se začalo ozývat z okolních puklin hladové vriskání sněžných levhartů. Byli si téměř jisti kořistí. Na třiceti *ichramech* jim nikdo neunikne. Šaman se zastavil.

“Tohle nelze. Musíme zastavit. Neutíkejte!” zvolal. Krátce se zamyslel. Když se kolem něj seskupili, promluvil:

“Usilovně si představte, že jste sněžní levharti. Vím, že to zní bláznivě, ale musíte poslechnout. Jen tak se můžeme zachránit. Musíte si podobu šelem úplně vybavit v mysli, představte si, že vám do těla proniká levhartí duch. Chovejte se jako velké kočky – při chůzi vypadejte obezřetně, jako kdybyste se také trochu vlnili, představte si to!”

Saevus se horečnatě snažil ve své neposlušné mysli vyvolat obraz levharta. Šlo to těžce, zvláště při pomyslení, že spousta zcela reálných vzorů tohoto obrazu se toulá někde okolo.

“Nesmíme běžet, musíme jít levhartí chůzí, jako oni. Buďte jako oni. Buďte chvíli zvířít. Vaší jedinou touhou je přežít. Jste levharti, cítíte každým coulem svého těla, jak vás naplňuje duch šelmy. Nyní jste levharti,” deklamoval šaman. Jejich mysl byla ukolébána jeho sugestivním hlasem. Skupinka se začala pomalými kočičími kroky sunout ke vzdálenému okraji vydlabaného území.

Saevovi zastřel mysl šedý závoj, vše bylo jako ve snu. Cítil, jak se jeho dlouhé chlupaté tělo líně protáhlo, zamával výstražně ocasem a zívá. Rozhlédl se okolo sebe. Další tři z jeho smečky byli už trochu napřed. Učinil pokusný skok dopředu. Naplněn kočičí hravostí strčil prackou do ledového úlomku a doběhl ke skupině.

S údivem pozoroval vedoucího levharta, který se chvíli zdál být příkrčeným dravcem, chvíli člověkem. Saevus zapomněl svoje jméno, bylo nepotřebné. Cítil, že patří k těmto třem. Ten kocour vepředu byl dobrý vůdce a ten druhý byl zase silný už od pohledu. Zbytek cesty strávil úvahami nad posledním členem smečky: kočkou, která mu tak svůdně vrtěla ohonem zrovna před nosem.

Ze soukromých levhartích fantazií se probral, až když mu tlapy narazily na okraj hladkého ledu. Na tlapách měl z nepochopitelného důvodu přivázané brusle. Potrásl hlavou. *Co to je za nesmysl?* Rozhlédl se a uviděl vážnou Horevovu tvář.

“Prober se, Saeve. Musíme vyrazit na další cestu,” promluvil šaman. Všichni čtyři, ještě trochu otupělí, se pomalu odrazili a teprve skřípot bruslí je probral do skutečného světa. *I když po téhle zkušenosti*, pomyslel si Saevus, *si tou skutečností nebudu už asi nikdy jistý*. Spolu s lidským vědomím se k nim navrátil i strach a náhlý zrazený řev šelem za zády z něj učinil přímo paniku. Byli teprve dvacet *ichramů* od okraje ledu, když na něm uslyšeli klapot a skřípění dravčích drápů. Levharti se nehodlali vzdát své kořisti. Cestovatelé nemohli dělat nic jiného, než co nejúporněji bruslit a doufat, že se žádní levharti neukryli někde vpředu.

Po dlouhých minutách napětí, strachu a dřiny bylo jasné, že uniknou. Levharti jsou sice schopni jistého omezeného klouzavého pohybu po bříškách tlap, pokud zatáhnou drápy, ale bruslím, pokud jich užívá někdo, kdo na nich strávil většinu života, se nemohou vyrovnat.

Pokračovali největší možnou rychlostí ještě dlouho potom, co za sebou uslyšeli poslední nenávistné zavřeštění. Časem nakonec zpomalili, protože jim v paměti zůstal důsledek vysoké rychlosti předtím.

K Horevovi se vrátil jeho pes. Zvíře vycvičené šamany nemělo problém s včasným zastavením a utéci před levharty pro něj proto nebylo nijak obtížné. Zashuela ale nepochybovala, že kdyby je šelmy dostihly, pes by se vrátil, aby chránil svého pána.

“Tu díru v ledu snad neudělali levharti?” zeptal se udýchaně Saevus *haugih*, který jel se Zashuelou kousek před ním.

“Ne, způsobili ji červi – ta odporná stvoření, co hlodají hluboko pod ledem a živí se manovými nánosy minulých věků. Tady hlodali příliš a led se popadl. Někteří červi možná byli rozdrceni a levharty přivábil pach smrti.”

“Takže to nebyla past?” zeptala se z druhé strany Zashuela.

“Kdo ví? Levharti musí být velmi lstiví, jinak by se na ledových pláních a v průsmycích neuživili. Ale propadlinu sami nevyrobili. Byla to spíš náhoda.”

Saevus mlčky přikývl, Zashuela se na Horeva usmála.

Kaňon se rozšiřoval. Teď byli v Kaalu-Charvat.

Saevus se najednou rozjel stranou. Mezi skalami leželo tělo, zpola zaváté sněhem. Obchodník otočil *ichramem* mrtvého tváří k nebi. A málem se mu zastavilo srdce. Muž, který zde ležel, neměl kosti. Jeho tělo bylo znetvořené a zhroucené do sebe. Vlastně už ani nebylo lidské – na jedné ruce, z níž sklouzla rukavice, nebyly prsty, byly srostlé k sobě. Rty také. Uši jakoby přirostly k hlavě. Něco se snažilo přeměnit toho člověka k obrazu svému. A výsledkem byla smrt. *Baath*.

Ostatní se blížili. Saevův instinkt ho nutil, aby se otočil, vykřikl varování, zamával na své společníky, zadržel je... a uchránil prokletí. Ale obchodník se nepohnul. Místo výstrahy jen sklopil hlavu a znovu pohlédl na tělo. Mrtvý byl oblečen v rudém – šaman na cestě za Posláním.

“*Baath*,” vydechl Threpsuakl v hrůze. Zashuela se vyděšeně zachytila Horevovy paže. Ani si svůj čin pořádně neuvědomila, hledala jen oporu před strachem, který ji zachvacoval. Šaman si jí nevšímal. Jeho zrak padl na kostěnou šamanskou flétnu, která ležela na ledu tak, jak vypadla mrtvému z ruky. Pozvedl *ichram* a jediným úderem píšťalu roztříštil. Pak pohlédl k nebi. Zahvízdal jasnou ostrou melodií, která jakoby získala vlastní život a vznesla se k obloze. Splynula s nářkem větru v mnohohlasý žalozpěv beze slov. A pak přišla odpověď.

Na obloze se objevila silueta ptáka. Pak se k němu přidal další. Kroužili. Lidé na zemi je fascinovaně sledovali. Přilétli další dva dravci. A potom ještě jeden. Pomalu se ve spirálách snášeli dolů. S hvízdáním větru se mísil jejich žalostný křik. Přilétali další a další. Brzy jich byly snad desítky. Tvořili bílý vír z křídel a zobáků, který neustále klesal. Vypadali jako vločky nesené nějakým podivným vzdušným proudem. Slétali dolů a usedali na tělo mrtvého šamana. Po chvíli, která se zdála nekonečná, celá mrtvola zmizela pod záplavou peří. Na přihlížející lidi se dívalo množství korálových černých očí, ptáci tloukli křídly, nebylo možno ani odhadnout, kolik jich vlastně je. Potom si teprve strnulí lidé uvědomili, co ptáci dělají – nespočetné zobáky trhaly maso

bez kostí. Drápy se zbarvily krví. Nebo to možná byly jen rozervané kožešiny. Když ptáci odlétli, nezůstalo na ledu nic.

“Tak sníh a vítr přijmou, co jim náleží,” řekl *haugi*. Teprve pak si uvědomil, že se ho Zashuela drží. Nepodíval se na ni. Jen vzal jemně její ruce do svých. Pak od ní ustoupil a bez ohlednutí pokračoval v cestě.

Kapitola V.

*Kde na severu ústí hor,
dýchá světu chladným dechem,
chladnou cestu pro mrak jasu ledovém.*

Drobně sněžilo. Vločky se snášely mezi skály a usazovaly se poutníkům na tvářích a v záhybech oblečení. Na pláních možná zuřila bouře, ale v Kaalu Charmat vládl klamný klid. Všichni mlčeli. Následoval je stín. Kam teď? Pospíchat dopředu? A proč vlastně, když stejně nelze utéci? Vrátit se? Zůstat stát? Měli pocit, že se mezi nimi pohybuje nehmotný přízrak, následuje je a vrací zvuky vydávané bruslemi mnohonásobnou zlověstnou ozvěnou mezi ledovými útesy.

Dvě hodiny uplynuly v tichu naplněném pouze svištěním větru a echem skal. Pak to už Zasuella nemohla snést.

“Znal jsi toho muže, *haugi*? Byl z tvého řádu?” zeptala se Horeva. Bruslila teď těsně vedle něj.

“Ne, neznal jsem ho, my šamani se mezi sebou známe málo, nejsou mezi námi příliš přátelské vztahy. Ale bezpochyby byl na cestě Poslání,” odpověděl.

“Potkala ho krutá smrt – byl ještě mladý na takovou cestu. Alespoň si to myslím,” řekla. Při vzpomínce na znetvořené tělo se otřásla. Vypadla tím z rytmu bruslení a klopýtla. Horev ji ale včas zachytil a podepřel. Bok po boku pokračovali v jízdě. Vypravěčka se vděčně usmála.

Šaman si po chvíli mlčení povzdechl:

“Poslání je nejen zkouškou schopností. Závisí na něčem trochu jiném. Zatímco Saevus projíždí Kaal-Charmat jen po jeho okrajích a vyklouzne z něj, kdykoliv je to možné, šamanští učedníci se musí vydat ještě hlouběji a nějak vnitřně pochopit, co Kaal-Charmat je a co se v něm ukrývá. Pokud mají dost otevřené srdce a dojdou smíření s tímto podivným místem, ono je nezahubí. Tak si to alespoň myslím... Jak vidíš... ten muž mohl být stejně dobře připraven teď jako kdykoliv jindy, protože Kaal-Charmat je tak rozvětvený, že stačí jedinkrát odbočit a cesta, která se podle všeho zdála být správná, se změní v past. Ostrý led zničí brusle a pak... pak už toho moc nezbyvá.” Zasuella cítila Horevovu vnitřní bolest a zklamání. Tolik ho toužila utěšit. Život je přece tak krásný – a *haugi* vypadal, že se ho chystá zatratit. Vypravěčka pevně věřila, že vždycky je někde naděje. Měla ale zároveň strach, aby Horevovi nějakým neprozřetelným slovem neublížila ještě víc. Obávala se, že by se mohl uzavřít do svého žalu a hořkosti.

“To je krutá zkouška, vždyť hodně závisí na náhodě. Pak i ten nejlepší může zbytečně zahynout,” řekla tiše.

“Hej! Ted' musíme tudy!” křikl Saevus a zničil tím případné pokračování rozmluvy. Zasuella se po něm nevraživě ohlédla. Viděla, že obchodník odbočil k výklenku ve skále. Obrátila se, aby ho následovala. A uviděla svého bratra. Threpsuakl se díval přímo na ni a na Horeva, musel je pozorovat celou dobu... Zasuella z jeho pohledu *vůbec* neměla dobrý pocit.

Saevus dorazil ke skále. Sklonil se a začal hrabat ve sněhu a úlomcích ledu. Nikdo se nezeptal, co tam obchodník hledá. Všichni jen napjatě stáli a dívali se.

“Co koukáte? To mám všechno oddřít sám? Pomozte mi s tím!” zavrčel Saevus otráveně. Byl v tu chvíli naštvaný na celý svět – právě totiž prozrazoval své největší tajemství, tajemství pohybu po Kaalu-Charmat. Ale neměl zbylí. Nedělal si nejmenší iluze o tom, že by snad v ledovém skalnatém bludišti dokázal přežít dost dlouho sám. A bez jeho obchodního tajemství by byla nedocenitelná pomoc šamana i zdatného barda ztracena. Zashuelu by obchodník nejraději zahodil. *Snad to všechno aspoň k něčemu bude, zadoufal.*

Threpsuakl k němu přiklekl a pomáhal mu hrabat. Byla to nelehká a zdlouhavá práce.

“Co kdyby ses také připojil k naší *společné práci, haugi?*” zeptal se vzápětí bard. Šamanský titul zněl z Threpsuaklových úst téměř jako urážka. Horev neřekl nic, jen se připojil k Saevovi, aby mu pomohl odlámat kousky ledu. Zashuela vrhla na bratra prosebný pohled, ale ten jej nezachytil. Byl skloněný tváří k zemi, viděl jen lhostejný umrzlý sníh. Hrabal rychle a vztekle, jako by bílé oblačné peří bylo příčinou jeho hněvu.

Konečně obchodník vytáhl zpod sněhu tenký plát kovu. Šaman a bard ustoupili. Saevus si kov odnesl stranou a vylovil z batohu podivný nástroj. Ostatní v tichu čekali. Nebylo slyšet nic než vítr, který se divoce proháněl stezkami Kaalu-Charmat.

Co je to za podivný předmět? tázal se v duchu Horev. Věděl, že pokud s tím chce Saevus vyrábět z kovu břity, musí to být z materiálu ještě tvrdšího, než je kov sám. *Nic takového ale není!* Hlavou mu vířily otázky. *Při jaké příležitosti Saevus kov našel? Ukázal mu to místo někdo a daroval mu onen předmět? Nebo ho Saevus našel u plátů, které sem snad kdysi někdo uložil? Zvláštní náhoda...* Nechtěl se však obchodníka příliš vyptávat, aby jeho rozmrzelost ještě nerozdmýčával.

Po chvíli se Saevus vrátil.

“Tady máte!” zamumlal a hodil svým společníkům k nohám tři páry kovových břitů. Kovové brusle. Bylo mu, jako by tím gestem navždycky odhazoval své tajemství – vše, co z něj činilo toho, kým byl. Nikdo nepromluvil, všem byl význam toho gesta jasný – už znali nejen způsob, jak se po Kaalu-Charmat pohybovat, ale i místo, kde se dal vhodný kov najít.

Sotva se k odpolednímu utišil vítr, Saevus se rozhodl zabývat praktickými záležitostmi. Jako je jídlo, například.

“Někdo by měl nasbírat *manu*. Vzhledem k tomu, že všichni máme zásoby na dně, by to bylo celkem vhodné,” prohlásil. Že by měl jít doplnit zásoby on sám, to ho ani nenapadlo. Threpsuakl se už už chystal udělat nějakou kousavou poznámku, ale přerušil ho šamanův hlas:

“Připravte úkryt a já se podívám, jestli se tady dá nějaká *mana* najít.”

“Půjdu s tebou, Horeve,” vyhrkla Zashuela. Když na sobě ucítila jeho pohled, sklonila hlavu.

“Pokud ti to samozřejmě nevadí,” dodala rychle. Horev se usmál:

“Pojď.” Společně se vydali postranní stezkou. Threpsuakl za nimi zlobně hleděl. Z tohoto stavu ho vytrhl až obchodník:

“Hej! Tak mi přece pomoz! Myslíš si snad, že to zvládnou postavit celý sám? A ještě bez základů, když si *haugi* odkráčel – a hned tak se nevrátí.” Bard přešel závěrečnou narážku mlčením, i když usoudil, že by za ni obchodník zasloužil pořádnou ránu do zubů.

Zaschuela s Horevem odložili brusle a šplhali po nižších svazích. Šaman první. Když měla žena s lezením na některém úseku potíže, snadno jí pomohl a vytáhl ji k sobě. Najít *manová* semínka bylo neobvykle obtížné a bylo jich nezvykle málo. Vypravěčka nikdy takový nedostatek nezažila.

“Proč je tady *many* tak málo?” zeptala se.

“*Mana* jsou přece semínka rostlin, které se vyskytují většinou na ledových věžích na pláních nebo jen na takových místech Kaalu-Charvat, kde jsou vhodné podmínky. Například dostatek slunečního světla,” začal šaman poučovat. “Každý den vykvetou, květy zvadnou a semínka se rozlétnou, vítr je roznáší. Přes den se na ně nachytá vlhkost ze vzduchu. Pak jsou příliš těžká a klesají na zem. Ale cesty Kaalu-Charvat jsou příliš úzké, jen málo *many* se dostane sem, dolů. Většina končí na hřebenech,” vysvětlil ochotně.

Zaschuela pozorně poslouchala. Přikývla na znamení, že výkladu rozumí. Na tak jednoduchou příčinu by nikdy nepomyslela. Nepochybovala, že ať položí jakoukoliv otázku, Horev bude vždy znát odpověď. Jeden dotaz jí právě vrtal hlavou:

“Z čeho ty rostliny žijí, *haugi*? Ze sněhu a ledu?” Horev se chvíli zamýšlel.

“To je opravdu chytrá otázka. A také obtížná. I pro šamany je trochu záhadou, jak dokážou rostliny žít ze slunečního svitu a té trochy živin, které se usadí na sněhu stálým *manovým* koloběhem. Někteří moudří říkají, že většina *květin* – včetně *many* a různých druhů, ze kterých získáváme koření – využívá dlouhých, avšak nesmírně tenkých kořínků, které vedou hluboko pod led. Tam je, říká se, nesmírná zásoba živin, jež pomáhají rostlinám při růstu...” Šaman umlkl. Pravděpodobně se nechtěl před důvěřivou posluchačkou pouštět do mnohých sporných názorů, jež mezi šamany zaznívaly okolo života neuvěřitelně rychle se množících a stejně rychle hynoucích *manových* rostlin.

Zaschuela byla zjevně spokojena.

“Děkuji ti, *haugi*,” řekla a usmála se. Byla ráda, že Horev není jako ostatní šamani, kteří si všechnu svou moudrost nechávají jen pro sebe. Vypravěčka se narovнала a protáhla ztuhlá záda.

“Vraťme se. Tady v okolí už víc nenasbíráme. Snad to na chvíli postačí,” řekl šaman. Ruku v ruce sestupovali zpátky dolů.

Toho večera se jim orel ztratil z očí.

Saevus připravoval v přístřešku večeri a Horev se vytratil ven, do noci. Zaschuela si přisedla ke svému bratrovi.

“Horevův pes se nevrátil,” řekla tiše. V jejím zdánlivě lhostejném hlase poznal znepokojení.

“A?” zavrčel bard v odpověď. *Když je šaman pryč, tak jsem jí najednou dobrý,* pomyslel si. Nechtěl zrovna teď se sestrou mluvit.

“Jen mi to připadá podivné. Každý večer se alespoň ukázal,” pokračovala Zashuela.

“Tak ho asi něco sežralo!” odseknul Threpsuakl. “A můžeš si jít postěžovat Horevovi!” dodal vztekle.

Zashuela se polekaně odtáhla. Bratr s ní nikdy takhle nemluvil. Úlek se vzápětí změnil ve vztek.

“Jak si přeješ, bratříčku,” sykla a ztratila se ve tmě.

Horeva našla v závětrí jedné ze skal. Seděl na studeném kameni, oči měl zavřený. V ruce držel svou šamanskou flétnu. Zůstala tiše stát. Neodvažovala se *haugiho* vyrušit. Ale on se k ní v příští chvíli obrátil. Než stačila cokoliv říci, promluvil sám:

“Víš o nás *baoth*.”

Ta věta zůstala viset mezi nimi v mrazivém vzduchu. Zashuela zděšeně vydechla. Klesla na zem vedle šamana. Oba mlčeli, jen kdesi v hlubinách Kaalu-Charmat zaskučel vítr. Jejich dech se chladem měnil v obláčky páry. Horev vzal bardku konejšivě kolem ramen. Schoulila se a zabořila obličej do jeho rudých kožešin. Cítil, že se uvolnila, strach ji opouštěl. Věřila Horevovi. Věřila, že ji dokáže ochránit před čímkoliv.

“To tedy nebylo nejlepší,” prohlásil Saevus, sotva Zashuela vytáhla paty. Threpsuakl se po něm nevraživě ohlédl.

“Co?” zeptal se. Saeva náhle velice zaujalo cosi v misce s chystaným jídlem.

“Přece,” řekl nezúčastněně, “poslat Zashuelu rovnou za Horevem.”

“Já ji za tím... za *ním* neposílal!” ohradil se bard.

“Že ne? Tak proč si mu teď určitě hořce stěžuje – na tebe,” ušklíbl se obchodník. Threpsuakl se odvrátil. Kousl se do rtu a mlčel.

“Všiml sis vůbec, jak se tvoje drahá sestřička k Horevovi má? Na cestě jezdí vždycky s ním. A kdyby na tebe tam vzadu spadla půlka Kaalu-Charmat, Zashuela by se sotva ohlédla,” pokračoval Saevus a vybíral přitom nenuceně vhodné koření.

“A můžeš si za to sám! Že to tak necháš!” zakončil. Threpsuakl se tvářil, že neslyší.

O chvíli později se šaman vrátil a mladá žena s ním. Posadili se vedle sebe a dali se do jídla. Zashuela se na bratra ani nepodívala.

Uvítalo je skelné ráno. Čekala je další vyčerpávající cesta. Jak bude dlouhá a kde skončí – nikdo nevěděl. Míjeli osamělé návěje sněhu na blýskavém ledu, rozložené jako mrtvá těla podivných tvorů. Bledá popelavá obloha se nedosažitelně klenula nad labirintem Kaalu-Charmat, odmítavá a vzdálená, a přece přítomná stejně jako naděje.

Šaman musel stále častěji užívat svého umění a tajemství flétny, aby skupinu dokázal vést dál. Zashuela bruslila vedle něj. Na bratra se neohlížela. Raději.

Najednou se v odlescích ledových stěn mihlo něco tmavého. Zashuela se rozhlédla. Na hranici, kde se soutěska ztrácela, seděl Horevův černý pes. Žena pohlédla na šamana. Divila se, proč *haugi* zvíře nezavolá, neraduje se z návratu věrného průvodce, proč mlčí. Horev se tvářil, že zvíře vůbec nevidí. Zashuela tedy mlčela také. *Horev přece určitě má nějaké vážné důvody. Horev vždycky ví, co dělá,* usoudila.

Přesto ale měla zvláštní, snový pocit. Jako by pes byl příliš daleko na to, aby byla naděje, že k němu kdy dojedou. Jakoby byl v kdesi v nekonečnu.

Pes se potom pohnul. Ač bruslili ze všech sil, nezdálo se, že by se k němu byť jen o málo přiblížili. Černé zvíře plavně zmizelo za zákrutou.

“To byl přece šamanův pes,” neudržel se Threpsuakl. Neodpustil si promluvit k Saevovi, jako by Horev nebyl přítomen. Obchodník pokrčil rameny.

O chvíli později dorazili k zákrutě. Všichni instinktivně zpomalili. První zabrzdil Saevus.

“Tak pes, jo? Ty se asi se svýma očima příliš nepřátelíš,” ošklíbl se a ukázal na zem. Ve sněhovém poprašku se rýsovala řada stop. Stopy podivných tlapek s drápy spojenými blánou. Threpsuakl ustoupil jako uštknutý.

“Tak co to tedy bylo? Netvrď mi, žeš neviděl, co já!” zamumlal.

“Tady v Kaalu-Charmat žijí nejružnější tvorové. Ale já, narozdíl od tebe, na vidiny netrám,” ušklíbl se Saevus. Plynule se odrazil *ichramem* a vydal se na další cestu. Stopy zmizely pod rýhami jeho bruslí. Otisky obou se vzápětí ztrácely, když poprašek odvál prudký poryv větru a zůstal jen hladký led. Led, po němž skupina letěla dál, podobna ptákům, sotva se dotýkajíc země.

Kapitola VI.

*Šerem se plíží pocitů stíny,
snad je a snad není to znamení viny,
když mlha ukryje tváře kol tebe,
tak jako zahalí šedivé nebe,
pak spinkej, děvčátko, spi...*

Zaschuela zůstala trochu pozadu. Náhle měla pocit, že kromě větru, který jí zpíval v uších, zaslechla něco jiného. Zpomalila. Naslouchala.

Pak se usmála. Ten zvuk znala velmi dobře, lépe ho mohl znát snad jenom Horev. Zvuk psích tlapek na ledu. Měkké *ťap, ťap, ťap, ťap...* si nemohla s ničím splést. Věděla, kolik pro Horeva pes znamená. Jemně zahvízdala, aby zvíře přilákala k sobě. Bez potíží určila směr, kterým se její čtyřnohý přítel musel nacházet. *Ťap, ťap, ťap, ťap...* Ťap.

Threpsuakl pohřešil sestru jako první. Vzápětí se ozvalo zakvílení prudce brzdících bruslí. Bard se okamžitě otočil a pospíchal po zvuku. Horev slyšel totéž a netrvalo mu nijak dlouho Threpsuakla předjet.

O chvíli později se Saevus náhodou ohlédl a zjistil, že je sám.

“Hej, kam se ženete?! Zešileli jste?” zavolal za mizejícím šamanem a vypravěčem. Nevěnovali mu nejmenší pozornost.

Mezi hladkými ledovými ostrohy stála Zaschuela. Nikde se nic nehýbalo.

“Sestřičko! Co se stalo?!” zeptal se Threpsuakl a oddechl si, že ji vidí živou a nezraněnou. Žádná odpověď. Zmateně dívku objel, aby jí viděl do tváře. A zděšeně ustoupil o několik kroků zpět. Zaschuelina tvář byla zešedlá, oči vytřeštěné hrůzou. Vypravěč ji objal kolem ramen a trochu s ní zatřásl.

“Zaschuelo! Co se ti to přihodilo? Co to bylo?!” vykřikl. Odpověděl mu ale Horev: “*Baath.*”

Pak se šaman zvedl ze země, kde dosud klečel a zkoumal neporušený navátý sněhový poprašek. Kromě dívčiných bruslí tu nebyly žádné stopy. *Haugi* sebral *ichram*, který vypravěče vypadl z ruky. Threpsuakl Horeva sledoval. A v očích měl zášť. Nebylo těžké si domyslet, proč se Zaschuela od skupiny odtrhla.

“Pojď, sestřičko, musíme odtud. Pojď,” promluvil tiše, podepřel ji a vedl pryč. Bruslila poslušně vedle něj, ale její pohyby byly jen automatickými reakcemi těla – duše byla daleko, zaplašena neznámou hrůzou.

“Prokletý šamanský pes...” zamumlal bard skrz zaťaté zuby.

S houstnoucí tmou se utábořili. Poslední zbytky slunečního světla zmizely vzápětí, překryty těžkými temnými mračny, jež se podobala mstivé pěsti oblačného obra.

Zaschuela ležela na pokrývkách a zírala kamsi vzhůru. Threpsuakl o ni pečoval a zoufale se snažil přivést její mysl zpět k sobě. Nakonec se vzdal. Nezbývalo mu než čekat. Čekat a doufat, že jeho sestra bude dost silná, aby k němu našla cestu sama. Usadil se vedle ní, kolena si přitáhl k bradě. Teď v duchu šťavnatě proklínal sám sebe, že na Zaschuelu nedával víc pozor. *Ale vždyť byla vždycky tak rozumná, kde přišla k tak*

neopatrnému nápadu – trhat se od skupiny? uvažoval. A hned si odpověděl: Byla rozumná, jenže Horev ji dočista pobláznil. Aby ho vichřice smetla – jeho, i toho zatraceného psa!

Najednou se bard s trhnutím probral z úvah. Nad ním stál Horev. Threpsuakl se na šamana jen nenávistně podíval. Horev si toho sotva všiml. Poklekl vedle Zschuely. Sundal si rukavice a jemně se dotkl její bledé tváře.

“Zaschuelo,” zašeptal. Odhrnul jí světlé vlasy z čela a jeho ruce se pak zastavily na jejích spáncích. Přivřel oči a jeho rty se bezhlesně pohybovaly. Chvějícími se prsty jemně hladil její tvář. Threpsuakl, který stěží potlačoval námitky, si všiml, že se šamanovy ruce nedotýkají Zschueliny pleti, a že se nepohybují náhodně, ale stále po těch drahách. Nakonec Horev znehybněl.

Mladá žena zhluboka vydechla a zavřela oči. Když je znovu otevřela, už se nepodobaly černým tůním strachu. Dívala se a viděla.

“Horeve...” řekla a slabě se usmála. Nepřirozená bledost zmizela, do obličeje se jí vrátila barva.

“Sestřičko!” vykřikl Threpsuakl a objal ji. “Tolik jsem se o tebe bál! Zapřísahám tě – už nikdy mi nic podobného nedělej!” dodal. Nenápadně přitom odstrčil šamana stranou.

“Už mi nic není, vážně. Jsem úplně v pořádku, nedělej si starosti,” odvětila vypravěčka a vymanila se z bratrova objetí. Rychle zachytila za rukáv *haugiho*, který se právě chystal jít po svých.

“Díky, Horeve,” řekla prostě. Oči jí svítily, jakoby se v nich sešly všechny hvězdy, které nebyly té noci vidět na obloze.

Threpsuakl zaťal ruku v pěst. Měl téměř neodolatelnou chuť Horeva praštit. To, co se Zschuele stalo, byla šamanova vina...

“Večeře!” oznámil prakticky Saevus a skryl svůj pobavený úšklebek. Threpsuakl s bezmocným vztekem sledoval, jak jeho sestra plní misku nejdřív Horevovi, a pak teprve sobě. Po šamanově porci se jen zaprášilo.

Saeva by docela zajímalo, co se stalo se šamanovým psem a se Zschuelou. Ale dobře cítil, že by mohl svými otázkami rozpoutat zuřivou hádku. Příliš zuřivou i na jeho vkus. Rozhodl se, že pro tentokrát zdusí svou zvědavost. Snad někdy později v klidnějších časech se dozví, co vypravěčka spatřila... a jestli to má co do činění s tajemstvím nazývaným *baoth*. S věcí, o níž se kdokoliv bál být jen hovořit, aby ji na sebe nepřivolal.

Kapitola VII.

*Žal sněhu na tváři či na stěně strmé,
možná, že je to slza, možná jen kapka krve.*

V noci se přímo nad Kaalem-Charmat rozpoutala bouře. Vichr neustále měnil směr a rval s sebou všechno, co mu přišlo do cesty. Hnal před sebou oblaka sněhu ledovým bludištěm. A stejně jako vzteklé dítě, které neví, co chce, mrštil vzápětí vločkami o skalní stěny. Ale jen proto, aby se v následující chvíli vrátil a nesl je dál – jako hejna vyděšených bílých ptáků. Vzdušné proudy vynášely sníh vzhůru a odvály ho ještě výš dříve, než stačil klesnout na zem.

Saevus spal. Zaschuela také. Horev alespoň vypadal, že spí. Threpsuakl bděl. Poslouchal řádění bouře, tušil venku zběsilý rej vloček. Vypravěčka se najednou pohnula a něco zamumlala ze spaní. Pak znovu. Vykřikla strachem. Ale neprobudila se. Bard se posadil vedle ní a konejšivě ji vzal za ruku.

“Tiše, tiše. Už je to dobré. Všechno bude v pořádku. Jsem tady s tebou,” zašeptal. Zaschuela sebou zazmítala a pak zůstala nehnutě ležet. Cítil, jak je její dlaň zpocená.

“Hore...ve,” zamumlala velice nezřetelně. Threpsuakl se od ní odtáhl. Byl si *jistý*, že volala šamana. Strnule seděl a zíral do tmy. Bylo slyšet už jen dívčíno pravidelné oddechování. Bard se zachumlal do svojí pokrývky. Rozhodl se, že musí naspát alespoň několik hodin.

Ráno pokračovali v cestě ještě za šera. Vypravěč měl nepříjemný pocit, že několikrát zahlédl tmavou siluetu psa promíhnout se přes blýskavé zrcadlové odrazy ledových stěn. Nechal si to pro sebe. Zaschuela se po celou cestu nevzdálila od Horeva. Občas si něco řekli, něčemu se zasmáli. Saevus bruslil jako první a nejevil nejmenší známky znepokojení. Threpsuakl ho za to začínal skoro nenávidět.

Když se v pozdním odpoledni utišil vítr, Horev se Zaschuelou se opět vydali sbírat *manu*. Vrátili se zanedlouho.

“Co? Tak brzy?” neodpustil si Threpsuakl jízlivou poznámku. Šaman ani nehnul brvou.

“Žádná *mana* tady není,” odvětil. Chvíli bylo zděšené ticho.

“Ne!” vydechl potom nevěřičně obchodník.

“Musíme najít něco jiného, nebo brzy umřeme hladu,” řekl Horev nahlas, co si ostatní jen mysleli.

“A já vím, co,” dodal. Všichni na něj v očekávání pohlédli...

“Maso.”

“To snad ne!” zajíkl se Threpsuakl. “Jako ti nečistí z nečistých, jako lovci?”

“Nemluv o tom, jak ho asi seženeme,” prohodil obchodník klidně. Horev neřekl nic, jenom výmluvně pozvedl svůj *ichram*, jehož hrot byl ostřejší než Saevův nůž na vaření. Pak se otočil a beze slova zmizel v úzké proláklíně mezi skalami. Zbytek skupiny na něj čekal v naprosté strnulosti.

“Co když se mu něco stane?” řekla najednou Zaschuela.

“O tom silně pochybuju,” zavrčel Threpsuakl. Šaman měl pravděpodobně dar přežít všechno. Ne, že by z toho měl bard radost.

Nevěděli, jak dlouho byl Horev pryč. Pak se ale vrátil. Vynořil se ze závoje drobného sněžení náhle jako duch. Vypravěč nemohl přeslechnout sestřino úlevné vydechnutí.

Šaman se nevracel s prázdnou. Na jeho *ichramu* byli nabodnuti tři *timahgové*. Nevelká stvoření, která ze všeho nejvíce připomínala kulatý uzlíček z dlouhé srsti. Občas se s nimi bylo možné setkat na pláních, přes něž se *timahgové* pohybovali, a vymetali tak *manu*, jíž se živili. Většinou se zdržovali ve větších skupinách. Na jedno takové hejno, které pravděpodobně putovalo za potravou na pláň, šaman zjevně narazil.

Zaschuela přiběhla k Horevovi a začala se ho vyptávat na podrobnosti jeho lovu. Threpsuakl nedokázal vnímat obsah rozhovoru. Fascinovaně sledoval, jak po šamanově *ichramu* stéká krev zabitých tvorů a barví led. Rudé pramínky se kolem kostěné hůlky obtáčely jako živé a třísnily husté bělavé kožíšky *timahgů*. Bardovi se náhle zdálo, že i kožešiny, do nichž byl šaman oblečen, jsou od krve. Jako z dálky k němu doléhal sestřin hlas, stejně libozvučný a sladký, jako kdykoliv dřív v síních *chirbetů*, jako by jen vyprávěla baladu, jako by se nic nedělo. Vypravěč zaťal zuby. Dělalo se mu špatně. Odvrátil se.

“Lovci musí stahovat kůže, vždyť je prodávají... A ani vnitřnosti se určitě nejedí,” meditoval obchodník, když mu Horev nesmlouvavě předložil *timahgy* ke zpracování. Nakonec Saevus s povzdechem vytáhl nůž a dal se do práce silně od oka. Obchodovat s kůžemi byla jedna věc, ale sám je stahovat...

Threpsuakl ani nezvedal oči od stavby přístřešku na noc. Práce mu proto taky šla rychle od ruky. Byl rád, že Horev odešel obhlédnout okolí a poslouchat rady, které mu prozradí flétna. Když ale Zaschuela odcházela s šamanem, Threpsuakl se jen vší silou vůle udržel, aby na ni nezařval, ať zůstane v táboře. Ve vzteku si ani nevšiml, že s sebou odnesla vypravěčský buben.

Kapitola VIII.

*Já našla jsem svoji pravdu,
již vichřice odnesly mi,
spatřila jsem živé světlo,
zpívala dál ústy svými.*

Horev prohlédl přilehlé stezky, pátral v návějích po stopách a naslouchal zpěvu flétny. Pak se posadil na závětrné straně jedné ze skal. Zashuela vedle něj.

“Na noc jsme bezpečni. Bezpečni tak, jak jen to je v Kaalu-Charmat možné,” řekl šaman.

“Nechodíme zatím zpátky do tábora. Ještě je dost světla,” zaprosila mladá žena. Horev přikývl. Nazpět nijak nepospíchal.

“Jestli chceš, budu něco vyprávět,” navrhla.

“Začni,” vybídl ji se zájmem. Bardka dobře věděla, že šaman určitě většinu legend zná. Proto už měla dopředu pečlivě promyšleno, o čem bude zpívat. Měla krásný hlas, který naplňoval úkryt v závětrí a ztrácel se v houstnoucím šeru, aby ho vítr odvál do hlubin Kaalu-Charmat. Zvláštní hluboké tóny bubnu udávaly podivný rytmus, stoupající a klesající melodii písně:

“Pod ledovou skálou
duše se lámou
v pokoření.
Na věčnost dlouhou
ve vločku pouhou
proměnění.

V zrcadlech chladu
divnému řádu
svou mysl bys dal.
V důvěře zrádný,
v zrůdnosti krásný
třpytivý sál.

Mráz odvál kosti
posledních hostí,
strach spárem tne.
Sny skomírat budou,
pak lampu rudou
zažehni v tmě...”

Šaman s dívkou se vrátili až za naprosté tmy.

Ted' si teprve Threpsuakl všiml, kde byl celou tu dobu jeho buben. A hned mu také bylo jasné, pro koho nástroj zněl. *Kéž bys někde spadl do prolákliny*, popřál v duchu srdečně Horevovi.

"Hotovo. Pojd'te k jídlu, opozdilci," řekl Saevus a podal každému porci ohřátého a okořeněného masa. Všichni dostali polovinu *timahga*, zbytek se musel stát zásobou na dny příští.

Na okamžik nastalo všeobecné váhání. První se pohnul obchodník. Bez mrknutí oka se zakousl do masa. Chutnalo po hromadě koření, které na ně nacpal. *Hmmm, podstatně lepší než umřít hladem*, usoudil.

Horev se taky dal do jídla. Věděl, že jiné řešení prostě není. Ten ubohoučký zbytek *many*, který snad ještě někde byl, si určitě dal Saevus jako předkrm. Tvorové zesláblí hladem nežijí dlouho.

Zaschuela napodobila šamana. On přece vždycky ví, co je nutné udělat. Ví, co je správné.

Threpsuakl svou porci schoval do vaku. A tisíckrát proklínal Horeva za tenhle šílený zabijácký nápad.

Noc byla nezvykle tichá. Což se sněhová metelice rozhodla dohnat ráno. Nebyla to sice prudká a všezničující bouře, jaké se často přehnaly přes tvář noční oblohy, ale ideálním počasím na cestování se tedy rozhodně nazvat nedala. Jestli ovšem vůbec existuje nějaké ideální počasí pro cestování Kaalem-Charmat.

Skupina se obtížně probíjela proti větru, neustále osleповána sněhem. Kolem poledního se museli ukrýt do závětrí jedné postranní stezky.

Threpsuakl si všiml, že jeho sestra je nezvykle bledá. Bardka se svezla na zem, schoulila se do klubíčka.

"Horeve... Není mi dobře..." zašeptala po chvíli všeobecně vládnoucího vyčerpaného ticha. Za jiných okolností by to nikdy nepřiznala, nechtěla ukázat slabost, ale od rána jí bylo čím dál tím hůř. Poslední dopolední hodiny se držela na nohou snad jen silou vůle. Bylo jí hrozně zle, chytaly ji křeče do břicha a zvedal se jí žaludek.

"Mně je taky mizerně. Strašně," oznámil Saevus. Nechtěl být první, kdo se ozve, ale tohoto problému ho právě zbavila Zaschuela. Obchodník se zkroutil, jako by se chtěl zmenšit na velikost *timahga*, případně zemřít.

Horev se opřel o skálu a vynaložil svou nemalou duševní sílu k tomu, aby zůstal stát vzpřímeně. Zkoumavě pozoroval barda. Threpsuakl byl unavenější, trochu zesláblý nezvyklým nedostatkem jídla, ale jinak v pořádku.

"Dal jsi do včerejší večeře příliš koření, Saeve. V kombinaci s masem, na které nejsme zvyklí, to nemohlo dopadnout jinak – je vám špatně," řekl Horev naprosto klidně. Dobře si večer všiml, že bard nejedl. Šaman si umínil nedat bardovi ani nejmenší zadostiučinění, ač se cítil stejně strašně jako Saevus a Zaschuela. Vytáhl z váčku u pasu hrst soli a obřadně vysypal půlkruh kolem celé skupiny. Pak začal nahrnovat sněh, aby vytvořil přístřešek, jehož jednu stěnu by tvořila skála.

"No tak, Threpsuakle. Chápu, že už sotva dýcháš hladem, ale mohl by ses alespoň pokusit mi pomoci. Vidíš přece, že Saevus je úplně k ničemu," řekl po chvíli.

"Těm, kdo jedí maso, se pomstí bozi," zasyčel bard, ale přiložil ruku k dílu.

“Vážně? Řekl bych, že spíš Saeovo koření. A mimochodem, odkud myslíš, že asi máš svoje pěkné kožešiny. Že by se snesly z nebe jako *mana*?” odvětil šaman nevzrušeně.

“Ale lovci jsou něco...” začal Threpsuakl. Pak zmlkl. Jediný způsob, jak Horeva usadit, zjevně byl zakroutit mu krkem. V mlčení dokončili práci.

Vánice řádila zbytek dne a celou noc. Všichni čtyři většinu toho času prospali. Přístřešek vypadal jako nitro hromadné mohyly, plné nehybných těl bez nejmenší známky života. Horev a Zaschuela spali stulení vedle sebe, naslouchající tichému dechu toho druhého.

Saeus se vyplížil ven. Doklopýtal k nedaleké ledové stěně a zvracel. Pak mu bylo přece jenom o něco lépe. Vypravěčka se zanedlouho probrala a napodobila obchodníka. Threpsuakl ji pozoroval zpod přivřených víček. Bylo mu sestry líto. *Nemuselo jí být špatně, kdyby tak zaslepeně neposlouchala šamana*, pomyslel si. Rozhodl se počkat, až žaludek donutí Horeva vyjít ven. Pak si bude moci v klidu se sestrou promluvit.

Jenže tuhle radost mu šaman nemínil dopřát. Zavřel oči a soustředil se. Šamani znali mnoho způsobů, jak se oprostít od bolesti a ovládnout své tělo. Threpsuakl si mohl *myslet*, že je Horevovi zle. Ale *haugi* si umínil nedat najevo nic, co by tuto naprosto správnou úvahu potvrdilo.

Kapitola IX.

*Cejch tvojí ruky mi zůstal
a touha prázdné mysli,
pohledem zamčená ústa,
vyhladovělé smysly.*

Ranní úsvit přinesl vyčerpané čtveřici trochu života a nových sil. Znovu se vydali na cestu. Ale mnohem pomaleji, spíš se kupředu prodírali, než jeli.

Náhle ledový kaňon, jímž jeli, zmizel. Stěny se rozestoupily. Před poutníky se tyčila bělostná třpytivá skála. Stezky ji objímaly a větвилy se jako cévy kolem srdce Kaalu-Charmat. Ve vzduchu byly slabě cítit sirné výpary.

“Tak toto je Vorakchor,” řekl šaman a ukázal vzhůru do skal. Zasuuela se k němu připojila. Objal ji kolem ramen.

“Kde? Nic nevidím,” zeptal se Saevus a rozhlížel se všude kolem. Vždycky si myslel, že bájný Vorakchor snad ani neexistuje.

“Díváš se přímo na něj,” odvětil Horev.

“Co-o?” nechápal obchodník.

“Sirná hora. Nevidíš snad ten mlhavý opar, který se vznáší kolem jejího chřtánu?”

“Ahá! Já myslel, že to je zvíře s kůží a tak,” dovtípil se Saevus.

Threpsuakl fascinovaně zíral na mohutný ledový štít. Pak ho napadlo ohlédnout se po sestře. Viděl už jen, jak Zasuuela a Horev společně mizí v puklině, která vedla do nitra hory.

Když se Saevus konečně nabažil pohledu na Sirnou horu a rozhlédl se kolem, zjistil, že zase zůstal sám.

Horev a Zasuuela se proplétali jeskyněmi v nitru Vorakchora. Čím blíž byli středu chřtánu, tím bylo tepleji. V jednom sálu se šaman na okamžik zastavil. Na stěnách se třpytily nejrůznější krystaly, jaké Zasuuela nikdy v životě neviděla. Zatímco se rozhlížela, sundala si rukavice a shodila kapuci z hlavy. Přesto jí bylo nezvykle horko. Pohlédla na Horeva.

“Chřtán hory je žhavý a zahřívá celou soustavu jeskyní, která se kolem něj nalézá. Ale až zde nasbíráme některé vzácné krystaly, budeme muset ještě dál, pokračovat v naší výpravě,” řekl šaman.

“Kam dál, Horeve?” otázala se, aby poznala šamanovy záměry. Z písni si něco domyslela, ale chtěla si nechat svůj názor potvrdit od důvěryhodného člověka.

“V písniích, které jsem od tebe slyšel, ve shodě s moudrostí uchovávanou šamany říká, že kdo chce vskutku posvítit lampou do temnot a vidět neviděné, musí kráčet chodbou ozvěny, jež se vine ještě za ohnivého Vorakchora. Cestovatel musí klesat a sestoupit do útrob země a tam vykřesat jiskru. Tehdy oheň vzplane a lampa zapěje a v zrcadle z ledu bude zjeven příští věk,” pronesl šaman se stejnou jistotou jako nadaní vypravěči. Zasuuela k němu s obdivem vzhlédla.

Pomalou kráčeli podzemními sály, provázeni jen stíny, které vrhal světélkující mech, ozvěnou vlastních kroků a tichým cinkáním bruslí, které museli nést přes

rameno. Náhle se rozsvětlo. Zůstali stát v sále zalitým přízračným červeným světlem, jehož zdroj nedovedli přesně určit. Zasuella se začínala domýšlet, proč je barvou šamanů právě rudá.

Oběma odvážlivcům se špatně dýchalo, měli pocit, že se zalknou. Horev si začal sundávat těžké kožešiny. Bylo mu jasné, že jinak by tady nevydržel. Vypravěčka pochopila a napodobila ho. Odhodila svoje drahocenné oblečení na zem k bruslím. Když zvedla oči, setkala se s Horevovým upřeným pohledem. Stáli tak naproti sobě, oblečení jen do košil z *manového* plátna. Vypravěčka se natáhla a jemně setřela Horevovi z tváře několik kapek potu. Šaman zachytil její ruku a přitáhl si dívku k sobě.

Threpsuakl pospíchal jeskyněmi. Netvořily žádný labyrint, takže nebylo nijak obtížné jimi projít. Mohl být rád, že na stěnách se nacházelo množství světélkujících krystalů a rostlin, které sice vydávaly slabší světlo než svítivý mech, ale přece jen nějaké. Doklopýtal do sálu, po jehož stěnách tančily přízračné stíny vrhané rudým světlem. Mezi stalagtity klečeli v objetí Horev a Zasuella. Na zemi leželo jejich oblečení. Threpsuaklovi se na okamžik zatmělo před očima – a nebylo to vedrem.

“Nech mou sestru, ty...!” vykřikl a srazil Horeva na zem.

“Threpsuakle! Zešlel jsi?! Podívej, cos udělal!” utrhla se na něj Zasuella. Po podlaze se rozsypaly nažloutlé krystalky, většina se jich otloukla nebo rozbila. Byly to krystaly, které spolu předtím šaman a vypravěčka nevinně sbírali. Horev se poklidně zvedl. Opovržlivě se usmál, když viděl bardův bezmocný vztek. Threpsuakl zíral na mechy, rostliny a krystaly, které jeho sestra šetrně držela, ovinuté lemem košile. Bardova tvář vypadala v rudém světle jako zkrvavená, ač se mu ve skutečnosti vytratila z obličeje veškerá barva.

“To nevidíš, že tě využívá?!” zaječel na Zasuellu.

“Co blázníš?!” odsekla dívka podrážděně. “Pokus se laskavě pochopit, že nejsem jenom pěkný doplněk k tvým kožešinám! Mohu si dělat co chci – a ty mi v ničem nezabráníš! Ve své zaslepenosti jsi přehlédl, že jsem se zrovna pokoušela najít krystaly, na nichž může na další cestě záviset život nás všech!” předvedla svůj řečnický dar Zasuella, tvář zrudlou horkem a hněvem.

“Uhni,” řekl Horev a odstrčil strnulého vypravěče stranou. Pomohl Zasuelle vstát a společně přešli k odloženému šatstvu. Šaman držel dívku okázale kolem pasu, ona se o něj opírala ramenem. Threpsuakl se odvrátil. Začínal se skoro dusit, ale kožešiny si nesundal, ani neodešel. Bardka zatím pomohla *haugimu* uložit zbylé suroviny do kožených váčků a oba se beze spěchu oblékali, vyměňující si pohledy, které byly výmluvnější slov.

Bard se skutečně málem uvařil ve vlastní šťávě, než všichni tři konečně opustili jeskyni a v mlčení zamířili na povrch. “Podívejte, co jsem našel!” uvítal je jásavě Saevus. Naprosto ignoroval Threpsuaklův výraz. V dlaních totiž držel slušné množství *many*.

“Stezky se tu rozšiřují a tvoří kruh. To znamená, že sem vítr může *manu* zanášet,” poznamenal Horev. Bez dalších slov se všichni dali do sbírání.

“A teď ta špatná zpráva,” oznámil obchodník, když byly zásoby doplněny. Upřely se na něj znepokojené pohledy.

“Jediná cesta, která odtud vede dál, je svažující se tunel v támhleté ledové skále,” řekl Saevus. Nikdo mu neodpověděl. Ticho přerušil až výkřik bílého orla. Dravec zakroužil a snesl se na šamanovu paži.

“Budeme se muset na nějakou dobu rozloučit,” řekl Horev pomalu. Věděl, že orel ho do uzavřených prostor následovat nemůže. Pták naříkavě zaskřehotal.

“Leť. Víím, že už se nesetkáme. Tvoje nebe je tady, na sever od Kaalu-Charmat a do hlubiny nás následovat nemůžeš,” zašeptal *haugi* a pozvedl paži. Dravec mávl křídly a odrazil se do vzduchu. Šaman za ním bezmyšlenkovitě hleděl, dokud bílý obrys orla nesplynul se sněhovými oblaky.

Kapitola X.

*Tak hledá pak slunci hlavu skrýt,
tělo do pláště zahalit
a srdce tiše světlu,
tam, kde jen ono bývá,
a odvrátit se od tmy,
otevřít.*

Jeskyňe se vinuly jako had dolů a dolů. Spíše jako chodba vyražená jakýmsi obřím plazem na jeho cestě ze světů pod zemí na světlo dne. Tak velký had nemohl lézt nahoru z žádné menší potřeby než z touhy požívat zářící slunce. V Saevově jednoduché myslí (alespoň co se týče úvah o podstatě světa) bylo slunce velké asi tak jako jedna ze skal Kaalu-Charmat. To se ví, že hodně zářilo a vůbec, bylo asi horké, ale had, který se tudy kdysi musel plazit, mu byl jistě rovnocenným soupeřem.

Chodba se kroutila stále dál. Svažovala se někdy tak prudce, že měli všichni co dělat, aby ubrdili zatáčku. Saevus již dávno pochyboval, že jedou správně, nicméně se zatím zdržel komentáře a vedl skupinu. V Kaalu-Charmat se vyznal on a šaman, a tak se spolu ve vedení střídali.

Obchodník se ohlédl. Horev zůstával poslední, kupodivu sám, nerozmlouval se Zaschuelou ani se nemračil na Threpsuakla. Jen následoval skupinu, uzavřen do sebe, se zvláštním výrazem ve tváři. Saevus se odvrátil a věnoval se opět cestě. Nepostřehl tedy, jak sebou Horev vyděšeně trhl, nezahlédl na šamanově obličejí záblesk překvapení. *Haugi* jel dál, s tváří skloněnou k zemi. Horev se totiž pohyboval v podivném světě vidění, jenž je přístupný jen šamanům a zřecům. Zvláštní změnu vědomí pozoroval již po vstupu do uzavřené chodby.

Zprvu jen zamyšleně bruslil a nemyslel na nic konkrétního. Myslí mu probíhaly neuspořádané obrazy ze života posledních několika dnů a v rychlém sledu byly nahrazovány dalšími, a ty zase jinými. Horev se je nepokoušel hodnotit, ani jim věnovat pozornost. Nechal je volně proplouvat. Vlastně spal. Nebo nechával mysl oddechnout. Nechal ji vyzářit se. Přestože jeho tělo usilovně pracovalo, vědomí spalo. Jen samotný Horev zůstával Horevem. A tehdy zaslechl první tóny toho, co nazval hudbou.

Uslyšel tiché tlapkání psích drápků. Jemné, rytmické, nesmírně tiché – až nevěděl, jestli onen zvuk slyší, nebo si ho jen vytváří v hlavě. Tato tichá předehra probudila jeho sluch a on začal intenzivně vnímat všechny zvuky okolo. Skřípění bruslí se odrazilo ode stěn a vzor spolu s odrazem vytvářel rytmický a melodický útvar přesně zapadající do vzorce daného cinkotem drápků o led. Dech a všechny šelesty dostávaly rozměry hudebních nástrojů a Horev zůstal silou hudby úplně zaražen.

Jak je možné, že naše kroky zapadají do vzorce někoho jiného. Řekl jsem naše? Slyším vůbec svoje pohyby? Ne! Já to tušil. Všichni ostatní jsou jen jeden jediný. Jsou Jeho. Oděl se již do jejich tváří. Všichni jsou pouze On. On, můj protivník. Věčný.

A nejsem to nakonec jen já? Nehraju si sám se sebou na schovávanou? Není to nakonec moje hudba, co slyším? Jak bych vůbec mohl cokoliv slyšet, aniž by to bylo moje, aniž bych to byl já? Jaktože všechny věci hrají hudbu, jen já ne? Jsem snad cizí pozorovatel? Já... Náhle se zarazil, zasažen protichůdnými pocity. Prožil pocit "Já" tak silně, jako nikdy předtím, ale zároveň si uvědomil svou svázanost právě s hudbou, pocítil ono "já" vlastně jako součást těch věcí, jež jsou mimo něho. Je to protimluv? pomyslel si, ale význam toho slova nyní nemohl pochopit. Není nic jako protimluv. Nedokázal si představit žádný nesmysl, svět byl řádný a byl... On? Nebo Ty? Nebo Já? Není to snad totéž?

Myšlenky odlétly jako vyplašené hejno mrchožroutů. Slyšel zas jen hudbu. Tóny bruslí se proplétaly s fujarami hlasů. Užasl nad tou harmonií a řádem, jež předtím nebyl schopen vnímat. Vše probíhalo v jasně stanovených dobách a periodách, vše do sebe zapadalo a navzájem se podporovalo a pracovalo ke společnému cíli. A ten cíl se jmenoval On. Nebo Já? Ten cíl ale nečekal. Byl stále přítomen. On byl ta hudba. Horev cítil, že se topí. Moc čisté krásy pro jeho špinavou duši. Jako by pohlédl do slunce. Ještě víc. Jakoby v něm byl. *Jakto, že ještě žiju?* napadlo ho mimoděk. Bylo těžké do té krásy formovat jakékoliv myšlenky. Jakmile to ale učinil, jeho mysl se ještě o něco osamostatnila.

A v tu chvíli postřehl falešný tón. Ta bolest byla hrozná. Byla jako všechna zklamání světa, tisíce zrazených lásek a tisíce lichých očekávání. Přestože hudba dál hrála krásně, Horev to cítil jako zlé lhaní. Nyní už mu v uších skřípal každý tón... Snažil se z objetí zvuků vymanit. Chtěl zavolat. Chtěl se vykroutit, zacpat si uši. Hudba přešla v kvílení. Řád se zhroutil v Chaos. Horev měl pocit, že Chaos není to správné slovo, v mysli se mu vynořovalo spíš slovo Antiřád. Konečně cítil, že uniká z tohoto zlého snu, stoupal prudce nahoru a lapal po vzduchu. Otevřel oči.

Vedle něho stála Zaschuela a kousek vepředu Saevus. Pocit bezpečí se ale rozplynul snad ještě dříve, než stačil proniknout do Horevova srdce.

Chodba se změnila v rozsáhlou prostorou neurčitěho tvaru. Všechny ledové stěny byly hladké a blyštivé. A navíc dokonale odrážely celou skupinku. Působilo to neuvěřitelně a zmatečně. Vypravěčka se ustaraně obrátila k šamanovi:

"Horeve, co je s tebou?" Její hlas se odrazil do nesčíselných ozvěn. Stovky Zaschuel se ho zeptaly ze všech stěn. Horev chvíli nevěděl, které z nich má odpovědět.

"Nic," řekl nakonec tichým hlasem, jakoby pro sebe. Promluvil téměř šeptem, protože cítil, že kdyby to zesílil, hlas by mu přeskočil. Vyhýbavá odpověď Zaschuelu vyplašila a zneklidněla. Naklonila se k *haugimu* a všechny zdi zopakovaly její pohyb. Než však stačila cokoliv říci, předběhl ji Threpsuakl:

"Kde to, u Vorakchora, jsme, pane moudrej? To bych celkem rád věděl." A Sto bardů to po něm zopakovalo a vytvořilo mohutný chór. Horev se dál zamýšlel nad okolím, obsah Threpsuaklovy výzvy vůbec nezaregistroval. *Odrazy jsou zjevně jen světelným opakováním toho jevu, který jsem vnímal jako hudbu. Vytvářejí opakováním jakýsi řád period. I když ne v čase, ale v prostoru. Opakování, opakování,... jsme ve světě zrcadel...*

Šaman se zlehka rozjel směrem, kterým se vydal Saevus. Threpsuakl se už dalších dotazů zdržel, ale tuto urážku nemínil Horevovi zapomenout. Zaschuela *haugiho* spěšně následovala.

Horev opět koncentroval mysl. Sledoval koutkem oka odrazy. Měl nepříjemný dojem, že odrážejí víc než jen vlastní skutečnost. Jako by zahlédl v odlesku odrazu kdesi za rohem svého psa. Sledoval hlavně svoje obrazy, čekal by, po zkušenosti s hudbou, že se v zrcadle nebude vidět. Nikoliv. Pozoroval se v desítkách úhlů a směrů, někdy rozlámán, jindy zdvojen. Pozorně odrazy zkoumal. Čekal na falešný "tón". Měl pocit, že nějakým způsobem ví, kam se právě dostal. Trpělivě a beze spěchu v sobě to vědomí hledal. Neohlížel se, ale zdali za ním někdo jede, by nezjistil, ani kdyby tak učinil. Všude slyšel a viděl odrazy a v té záplavě ani náhodou nebyl schopen určit, kdo je pravý a kdo falešný.

Vyčkával. Dokonce se zastavil. Chvilí si prohlížel jeden ze svých obrazů. Dotkl se oběma rukama hladké ledové plochy. Nemohl nalézt nic, co by jakkoliv rušilo. Pokračoval tedy dál. Neviděl už, že odraz zůstal stát s dlaněmi přitisknutými na vnitřní stranu zrcadla. S jistým zaujetím za Horevem hleděl, než se dal na cestu po stěnách.

Šaman opět stanul. Obrátil se k jednomu z obrazů sebe sama a pohnul rukou. Odraz shodně s ním zopakoval. Horev se zapotácel sražen náhlou, šílenou myšlenkou: *Jsem pravý já, nebo ten za zrcadlem?* Snažil se nehledat odpověď, tušil, že by skončil špatně. Raději znovu zkusil odraz. Tentokrát se mu zdálo, že obraz chvilenuk zaváhal, než učinil opakovaný pohyb. *Ha!* pomyslel si Horev. *Mám tě! Falešný tón!* Prudce se otočil. Za ním stál on sám, ovšem s rukou stále ještě v původní poloze. Místo, aby obraz rychle zopakoval Horevovu akci, postoupil o krok dopředu. Šaman udiveně couvl před svým vlastním obrazem. Ten druhý pozvedl dosud sklopené zraky. Oči... byly cizí.

Horev se odvrátil. Když konečně sebral odvahu a otočil se zpět, neodrážel se v něm už on, nýbrž úplně jiný obraz: Zasuuela, stržená k zemi jakousi silou, volala šamana. Ten se bez rozmýšlení rozběhl za ní. Přímo dopředu. To, že nenarazil, si uvědomil až za chvíli. *Takže za mnou nebylo zrcadlo, ale chodba... Pak jsem neviděl svůj odraz, ale někoho jiného, mně podobného...?* Zasuuela mu zmizela z očí, zašla kamsi za roh. Prostě se zvedla a odešla. Horev se zastavil. Náhle se mu zdálo, že kolem něj kdosi prospěchal, jako by slyšel kroky těsně vedle sebe. Který z těch obrazů to je? Který by měl následovat? Na koho by měl volat? Nevěděl... Zbyla jen beznaděj pramenící z neřešitelné situace.

Najednou ucítil cizí vůli. Zbystřel, obrazy ztratily svůj původní zrcadlový charakter. Začaly se hýbat samy od sebe. Horev se otočil a prchal. Snažil se nějak držet směr. Zátáčka se kroutila v zátáčku, před každým odleskem přibrzdňoval, nevěda, zdali nenarazí do zrcadla nahrazujícího chodbu. Po chvíli zmateného útěku ho zaujal neohrabaný pohyb po pravé ruce. Jaksi vybočoval z ladného tance odrazů zrcadel.

Tak spatřil Threpsuakla, jak zírá do jednoho z okolních zrcadel a sleduje jakýsi výjev. Horev si trochu nadjel, aby ho viděl také a zarazil se. V zrcadle viděl sebe sama, jak objímá Zasuuela a šeptá jí cosi do ucha. Podle dobře zahraného zlomyslného výrazu ve tváři falešného šamana si pravý Horev domyslel, že se musí jednat o nikdy jím nevyslovené pomluvy na Threpsuakla.

Vypravěč si zjevně pomyslel totéž a zuřivě se vrhl za odrazem. Horev čekal dunivou ránu a bardovo zaúpění. Místo toho ale uviděl, jak Threpsuakl běží chodbou v místech, kde předtím stálo zcela určitě zrcadlo. Ovšem předtím nedošlo k žádnému čarovnému zmizení zrcadla. Ona podivná chodba vypadala stále stejně. Šaman chtěl barda následovat, aby viděl, co budou zrcadla ukazovat dál. Když v tom do něj kdosi narazil. Saevus. Obchodník slepě pohlédl skrz šamana a jal se pronásledovat jakýsi jiný přelud, jež zahrnul za roh tak hbitě, že Horev ani nepostřehl, o co jde. V duchu předpokládal, že se asi bude jednat o Saevův majetek.

Haugi se zastavil. Jen on ví, že se nejedná o skutečnost, jen on má šanci nějak se vysvobodit. Ostatní jsou prozatím ztraceni.

Ale co má dělat? Jako v odpověď ucítil, že se opět blíží hudba. Přicházela jako jediný tenký, zlehka se zesilující tón. Tón, který začal prozpěvovat jednoduchou melodií, pak se hudba rozlila do šíře a hloubky. Zdálo se, že vše v okolí je podřízeno jejímu rytmu. Šaman se opět soustředil. Na povrch mysli mu vyplouvaly dávné události a kdysi vyřčená slova.

“Existují dvě zrození: zrození do tohoto světa a zrození do onoho světa. To druhé je počátkem šamana, je jeho prvopočátkem, to si pamatuj.” Trhl hlavou, ozval se jiný hlas:

“My, šamani, jsme přišli z dalekého jihu, z Kaalu-Charmat a ze světa za ním, kam se jednou vrátíme. Rudá je naše barva, naše je smélost, není v nás prostor pro vznik strachu, ani té nejmenší obavy, my jsme odlišní. Rudá je barva krve, slunce, srdce, plamene, krystalu vidění.”

Co se to se mnou děje? vykřikl v duchu Horev. A zas jeden z mnoha hlasů v jeho hlavě získal vrch:

“Upři svoje oči na rudou šamanů, neklidnější z klidných vod a zpevní svoji mysl...” Což Horev ihned učinil, vyhnal z mysli volající duchy svých učitelů a pokoušel se zklidnit. Jeden jediný hlas zůstal. Něžný, krásný, čistý hlas vypravěčky Zashuely zpívající onu podivnou píseň o jeskyni.

Horev konečně začínal chápat, co se kolem něj děje. Krev mu bušila ve spáncích, krátce ztratil rovnováhu. Nyní odrážela obrazy i podlaha a strop. Šaman bruslil širokým prostorem plným klamů, bruslil útroby podivného tvora, jenž se možná v severských příbězích nazývá *Baoth*, jenž zvláštním způsobem napodobuje samotnou podstatu světa, neboť nápodoba je život této bytosti.

A Horev v tomto Chaosu a zmatku hledal ukrytý Kosmos, totiž Řád. Hledal rudé vejce, jež je, jak si sliboval, počátkem něčeho většího, jež pro ty bloudící bude vodítkem, lampou v temnotě. *Lampa! Tak se mu přece říká mezi obyvateli chirbetu!*

Na okamžik zaváhal, nevěda, z jakého konce problému má začít. *Lampu má Saevus. Nebo ji alespoň měl naposledy. Ale jak ho najít?*

Jak poznám, co je špatné a co dobré, jak poznám pravdu a lež? Jak najdu, co hledám? zněly by jeho otázky k mistrovi. A odpověď by byla:

“Když klid ovládne tvé tělo i duši, tehdy poznáš rozdíl dobrého a zlého a najdeš, cos hledal.”

Haugi se zastavil a s klidnou myslí se rozhlížel po okolí, hledaje falešný tón. Čekal dlouho. Obrazy se míhaly jako v nekonečně složitém kaleidoskopu a tančily vždy souměrně, jen občas se objevil nelad, to když do strojové dokonalosti vstoupil život –

člověk se svojí nepředvídatelnou povahou, ať už některý z vypravěčů či obchodník. Právě na něho šaman čekal.

Konečně zachytil Saevův obraz v některém ze zrcadel. Vyrazil spěšně tušeným směrem. Ale vždy, když už se natahoval po Saeově batohu, narazil jen na další z mnoha odrazů. Ve chvíli, kdy už jeho zoufalství dostoupilo vrcholu, dopadla jeho ruka na tuhou kůži obchodnickovy torny. Saevus se zděšeně otočil. Pod vlivem zrcadel uviděl jen nepřítele toužícího po jeho majetku a začal se zuřivě bránit. Horev však neprošel šamanským výcvikem nadarmo. Jeho hněv již nyní přetékal svoji míru. Dvěma dobře mířenými údery srazil obchodníka na zem a prudce z něj strhl batoh. Saevus zůstal bezvládně ležet, snad v bezvědomí. Horev vysypal obsah tlumoku před sebe na křišťálovou podlahu a začal se v něm přehrabovat.

Lampa byla dost velká, a tak ji hned držel v ruce. Jat podivnou silou se postavil na nohy rozjel se chodbou, drže *Lampu* před sebou.

Brzy vyjel do široké prostory, obrazy jako by se za ním sbíhaly. Když se zastavil uprostřed, zašelestily a zachvěly se v tiché bázni. Soustředily se na poslední souboj vůlí. Horev uviděl sám sebe v mnoha úhlech. Obrazy zas poctivě opakovaly jeho pohyby. Šaman se zastavil a pozvedl *Lampu*, snad čekal, že se něco stane.

V tu chvíli obrazy učinily ještě jeden krůček dopředu. Horev ho automaticky napodobil, jako by cítil, že to, co dělá odraz, by měl logicky učinit i on. Pak odrazy pozvedly ruce ještě výš. Horev tak, jako zhypnotizovaný, učinil také. Ale pomaleji, váhavě. Pohyb nedokončil, ruce s *Lampou* svěřil. Naklonil hlavu v zamyšlení.

“Jsem pravý já, nebo ten za zrcadlem?” zeptal se tiše, káravě sám sebe. Obrazy si jeho úvahy nevšímalý. Znovu naznačovaly pozdvihnutí *Lampy*. Šaman pomalu zopakoval, cítil, že se ho jímá velká síla, které lze těžko vzdorovat. Pak obrazy pozvedly ruce ještě výš... A vši silou vrhly *Lampu* proti zemi, kde se roztříštila.

Horev se napjal, ale v nejvyšším bodě se zarazil. Jeho téměř náměsíčný stav se v jediném okamžiku proměnil v hněv, hněv na sebe sama.

“Jsem pravý já, či snad ten za zrcadlem?!” vykřikl mocně. Šamanství zvítězilo. Obrazy se podruhé zachvěly, tentokrát viditelněji.

Horev pohlédl na *Lampu*. Postavil ji na oblejší konec, na hladkou kovovou plochu. Pak na ni položil pravou ruku a nahlas pravil:

“Ne! Já jsem pravý, já jsem jediný, já cítím sebe sama a vy, obrazy, nemáte bytostnou podstatu a ani ji nikdy mít nebudete, třebaže získáte mnoho moci, třebaže svedete mnoho lidí, třebaže se změníte k nepoznání. Vaše nitro bude vždy prázdné a vědomý člověk vám nakonec vždy unikne.”

Potom padl tváří k zemi, zhroutil se, zbaven energie. *Lampa* se začala otvírat. Rozvíjela se jako zářivý květ, vylézala jako křišťálový motýl z rudé kukly, zářila, plašila obrazy a tříštila je. Horev se ztěžka zvedl na nohy. Země se chvěla, zrcadla praštěla a skřípěla, ze stropu se snesla sprška bílého ledového poprašku. *Lampa* ostře zářila, tak, že jejím světlem byl Horev oslněn, ale přesto uviděl, jak z jejího středu je vysunuta zvláštní hůlka – tu pochopil, že je to šamanská flétna. Vydávala tichý tón, jasný, pevný. Horev ho ale neslyšel, jen ho tušil. Ten tón se nedal slyšet lidským ušima, ani žádným jiným, tento tón byl lahodný pro toho, kdo směřuje ke klidu, ale

pro těkavé obrazy nebezpečný. Ten tón se nazýval mezi moudrými Ticho a slyšet je jen za výjimečných událostí.

Boj pokračoval, Hudba soupeřila s Tichem, Světlo se lámalo do Duhy a nesčetných patvarů na poškozených zrcadlech. Obrazy se zmateně míhaly či dále přesvědčovaly Horeva, aby *Lampu* rozbil, v mnohých plochách se Horev viděl, jak do *Lampy* kope, jak ji rozbíjí kusem ledu, jak ji rozšlapává. Šaman se musel soustředit, aby žádný z nich neposlechl.

Ztrácel mnoho sil, cítil, že omdlí. Naposledy se rozhlédl po místnosti, nikoho ze členů družiny však neviděl. Byl sám. Klesl na kolena, dlaněmi se opíral o zem. Po kolenou se ještě odplazil co nejdál od *Lampy*, aby ji třeba nějak nepoškodil.

Poslední, co vnímal před pádem do bezvědomí, byl strašlivý ryk Hudby a táhlé Ticho v neustávajícím zápase. Už teď ale cítil, že Ticho nemůže být poraženo, protože Ticho je věčné...

Kapitola XI.

*S divným posláním
špatně jsme bojovali,
vlastní zlobě jsme podlehli.
Na tváři máš stín,
budeme upáleni
ohněm, jež sami jsme zažehli.*

Horev se s trhnutím probral. Potřásl hlavou, pokusil se vstát. Byl prokřehlý, bolelo ho ve spáncích. *Asi jsem se nachladil*, pomyslel si. Snažil se nevnímat nevolnost a motání hlavy. Jakmile se rozhýbal, bolest trochu ustoupila. Rozhlédl se. Uviděl Saeovo tělo o pár kroků dál, jen kousek od obrovského ledového balvanu, vypadlého ze stropu. Nakrátko se ho zmocnila neblahá předtucha. *Možná, že naší budoucností je takovýto ledový kámen.*

Přibruslil k ležícímu obchodníkovi a obrátil ho tváří k sobě. Saeus vypadal, že žije. Horev mu promasíroval tvář a ruce. Jakmile se obchodník začal probouzet, šaman ho opustil a vyrazil hledat ostatní. *Lampa*, napadlo ho náhle, chvíli váhal. Další slovo, které se mu totiž mihlo hlavou bylo: *Zaschuela*. Nakonec se vydal hledat vypravěčku a jejího bratra.

Nejdřív našel Threpsuakla. Jen ho propleskl a rychle se vydal dál. Po chvíli netrpělivého hledání Zaschuelu uviděl v ledovém odrazu za rohem. Poklekl vedle ní a jemně jí dechem zahříval ruce, které byly studené jako led. Po chvíli otevřela trochu zmateně oči. Když ale uviděla Horevovu tvář, zase je zavřela a uklidněně se usmála. Šaman úsměv mimoděk opětoval. Na nevolnost už ani nepomyslel.

Opatrně Zaschuelu podepřel a spolu vyrazili do hlavní jeskyně. Tam našli zachmuřeného Threpsuakla, který, jak se zdálo, by býval raději zůstal v bezvědomí. Saeus cosi kutil uprostřed prostranství. Šaman si opět připomenul *Lampu* a vyrazil k němu.

A opravdu – obchodník si zvědavě prohlížel ono rudé vajíčko a právě se ho chystal dát k sobě do batohu.

“Počkej,” zarazil ho Horev, “musím si prohlédnout, co se s tím vlastně stalo.”

“No, no, ne tak hrr,” odpověděl nepřístupně obchodník, “tohle je moje zboží, *haugi*, jak jistě víš, dost jsem pro to vytrpěl a tak si to ještě ponechám.”

V tu chvíli v šamanovi vzkypěla krev. Se Saeovými řečmi se ještě spojila bolest hlavy a nepřátelské Threpsuaklovy pohledy, které musel pořád vnímat.

“Ty zatracenej pitomče, kdybys poslouchal aspoň chvíli něco jiného, než cinkání kováků, slyšel bys, že si tu zatracenou kouli nechci nechat, ale jenom si ji prohlídnout! Jestli tě to zajímá, tak jsem to byl já, kdo ji dokázal použít, vy byste tady pronásledovali sebe sama až do příštího návratu bohů! A mimochodem,” přilil šaman oleje do svého ohýnku, “ten, kdo tě do tohotohle dostal, jsem nebyl já, nýbrž jistý bard, nebudu jmenovat. Takže svoje nářky můžeš namířit dotyčným směrem!”

Tehdy tedy opravdu všichni zírali, takhle šamana ještě mluvit neslyšeli. Zcela opustil spisovnou mluvu a opustil též svůj, zdálo se nezviklatelný, klid. Síla v šamanově hlase zůstala, přestože jaksi změnila formu, a tak Saevus uposlechl a, strásaje ze sebe zlobu, podal rudou *Lampu* šamanovi. Ten si ji pátravě prohlížel, obracel v dlaních, nicméně otevřít ji nedokázal.

Předmět mu připadal ještě víc záhadný než předtím. *Co se stalo v době, kdy jsem byl v bezvědomí? Co se to stalo? Už se to nikdy nedozvím?* Prsty ho pálily, jak svíral rudý předmět. *Lampa* jasně vyzařovala jakousi sílu. Svými schopnostmi ji mohl zachytit, ale nevěděl si rady s její povahou. *Co když bylo potřeba ještě něco udělat? Skutečně jsem splnil svůj úkol, nebo jsem to nejdůležitější neudělal?* ptal se v duchu. Jeho srdce však mlčelo. Jeho vnitřní zrak oslepl lidskými city – hněvem, nadějí, náklonností... Rušily ho zvědavé pohledy, cítil jen strach, který ho neopouštěl – strach z kovového rudého vejce. Chtěl se jej zbavit, nemuset na ně myslet. Nasadil lhostejný výraz.

“Jestli byla nějaká chvíle, kdy se dal zjistit účel a mechanismus *Lampy*, nejspíše jsme ho proleželi v bezvědomí,” zamumlal pak pro sebe a bez dalšího zájmu podal kovový předmět zpět obchodníkovi.

“Nevím, kdo byl první při sobě a kdo ji měl první zkoumat,” ozval se nenávistně doposud mlčící Threpsuakl. Horev jeho směrem jen zlobně zasyčel:

“Zmlkni!” Pak se obrátil k Zaschuele:

“Jak se cítíš? Už je ti lépe?”

“O dost,” usmála se.

“Tedy – vyrazíme!” pravil Horev k ostatním dvěma.

Saevus se otráveně zvedl a následoval vedoucího šamana. V duchu si pohrával s myšlenkou na návrat domů. Tušil, že nadchází poslední etapa cesty, která možná přinese mnoho nedobrého. Cítil v kostech napětí. Threpsuaklovi, pomalu bruslícímu před ním, už zjevně stačila jen jedna pohrdavá věta ze strany šamana a poteče krev. Tím si byl obchodník jist. Báł se bardova hněvu a zarputilosti, věděl, že by nemusel být namířen jen proti Horevovi. Opravdu si nepřál být zraněn nebo snad, nedejte bohové, zabit v této prokleté pustině. Na druhou stranu – jakési konečné vyrovnaní mezi těmi dvěma, které by skupinu zbavilo onoho nepříjemného napětí, by Saevovi vyhovovalo. Samozřejmě nechtěl násilí, ale jeho vypočítavé hlavě se zdála nejpritažlivější bitka, při které bude Threpsuakl zabit (protože šamana potřebovali pro vedení) a Horev nezraněn zvítězí. Zaschuela si trochu potruchlí, ale – to se ví – šaman jí všechno vynahradí. Horev sám bude mít možná výčitky svědomí pro to, co ve vzteku učinil, ty ale spíše přispějí k jeho větší manipulovatelnosti. Saevus bude jeho činům opět přítomen, stejně jako v případě neúspěchu v Kaalu-Charmat. A z toho bude možné těžit. Bez Threpsuaklovy žárlivé existence se jim pocestuje mnohem lépe. Navíc by se mohly některé bardovy cennosti hodit. Kdesi uvnitř obchodník cítil, že nejhorší je, že se ani nepozastavil nad krutostí svého myšlení. Dříve měl úctu k životu, nezabíjel ani lidi, ani zvířata, ale jaksi se změnil...

Při svých úvahách Saevus stále podvědomě zrychloval jízdu a teprve za hodnou chvíli si všiml, že je to on sám, kdo teď skupinu vede. Cesta nevyžadovala příliš pozornosti – rovný led se táhl do nedohledna, bruslili průrvou, jejíž stěny se k sobě

přibližovaly, až tvořily strop. Průrva se měnila v tunel. Obchodník bruslil v zamyšlení dlouhé hodiny. Na stěnách se kámen střídal s průsvitným ledem, který tvořil linie, pásma a podivné obrazce. Místy se objevovaly rýhy a sněhem zaváté pukliny, podobné otiskům drápů pradávných zvířat. Světlo se pomalu, nepozorovaně vytrácelo, vrstvy ledu a sněhu byly příliš silné, než aby ho propouštěly. Kolem se plíživě snášelo šero. Cestovatelé netušili, do jaké temnoty jedou.

Saevus nevnímal fyzickou únavu, ale spíš cosi uvnitř, co tiše končilo... Náhle ucítil zřetelné bodnutí strachu. Prudce zastavil a otočil se. Něco se dělo vzadu. Rozjel se zpět. Klid jízdy skončil. Bouře, kterou obchodník čekal, se přiblížila. Jak zrychloval, slyšel zvuky ostré hádky znějící tunelem. Zřetelně poznával téměř k šílenství se blížící hlas Threpsuaklův a ostrý hlas Horevův, nyní vyjadřující pohrdání a nenávist. Pak zaslechl brusle. Sám začal bruslit pozadu a opatrně sledoval, kdo se vynoří zpoza zatáčky. Threpsuakl. Bard vzteky ani nevěděl, co dělá. Brusle nepříjemně skřípaly, vzpírajíce se neohleduplnému zacházení. A každé skřípnutí přivádělo barda víc a víc k šílenství. Zničehonic začal zuřivě dupat a čepele bruslí svojí vahou téměř ohnul. Nepřičetně se obrátil. V té chvíli se objevil arogantně se tvářící šaman, zlo samo.

“Zabiju...,” vyšlo jen ztěžka z Threpsuaklových nenávistí zkroucených úst a šílenství se ho opět chopilo. Nabral co největší rychlost a obrovskou silou narazil do ledové stěny. Zuřivě sebou mlátil o zeď, nedbaje na poranění hlavy a boků. Možná v koutku své nepřičetné mysli věděl, co dělá: s každou ranou se ledové stěny chvěly víc a víc, již bylo slyšet praskání a několik ledových úlomků spadlo šamanovi před nohy. Ten se udiveně zastavil, jako by teprve teď pochopil, co na něj Threpsuakl chystá. Po krátké úvaze se rozjel směrem k šílenému bardovi, aby zastavil jeho zkázonosnou činnost. Ten ale neustával, z čela už mu tekla krev, ale jako by mu ještě přidávala síly. Ozval se rachot. Oba sokové se zastavili a strnuli. Do burácení lámaného ledu se mísily výkřiky bolesti. Výkřiky z dívčího hrdla.

Zpoza záhybu tunelu vyjela Zaschuela, zraňována padajícími ledovými kameny. Před zraky hrůzou strnulých mužů jimi byla stržena na zem a zčásti zavalena. Byl slyšet zvuk lámaných kostí. Zaschuela zakvílela bolestí. Natáhla ruce před sebe v marné snaze vyprostit se. Obě nohy měla zlomené, rozdrcené padajícími balvany. Její nárek trhal uši a srdce barda i šamana. Horev se bez rozmýšlení rozjel ji zachránit.

“Horeve-e-e!” vykřikla dívka, když se na ni zřítily další kameny. Její hlas se zlomil v zachroptění. Horev ji pevně chytil za ruce. Věděl, že ji vytáhne – musí se mu to podařit! V příští chvíli se uvolnily další balvany. Na šamanovu a Zaschuelinu tvář a ramena se nejprve pomalu snesl sněhový poprašek. Pak se zřítily ledová lavina a vyrvala Horevovi dívku z rukou. Vypravěčka zůstala pohřbena pod horou ledu, byl však ještě vidět její bolestí zkroucený obličej a vztažené ruce. Horev začal v ledu hrabat a snažil se ji vyprostit.

Nemilosrdnost osudu nechala v této chvíli Threpsuakla procitnout z jeho šílenství a ukázala mu, co učinil. Narodil od Horeva, kterého teď zradilo srdce, byl bard projedinkrát schopen čisté, správné, téměř šamanské úvahy. Nenávist z něj opadla.

“Nehrab dál! Zhrouť se další led! Nehrab! Ztraceně, Horeve! Zavalí nás to všechny! Ona je už mrtvá! Horeve!!!” zvolal.

Ale zrovna v tom okamžiku vyšel z úst Zaschuely bolestný sten. Byl to poslední zvuk, který z jejích úst kdy vyšel, ale právě ten přiměl Horeva k ještě většímu úsilí.

“Ne, ne, není mrtvá, není,” šeptal si pro sebe. “Zaschuelo! Zaschuelo!” zavzlykal pak zlomeně. Stěny se opět zachvěly.

“Horeve, nééé!” vykřikl naposled Threpsuakl, otočil se a začal prchat.

Saevus to celé sledoval jako z jiného světa. Necítil nic. Když se k němu Threpsuakl rozjel, začal obchodník jen trochu ustupovat. Stále však s němým úžasem sledoval, co se děje. Spadla další suť. Horev se konečně vzdal a otočil se k útěku. Ale led byl neúprosný. Šaman se namáhavě rozjel pryč a už si myslel, že unikl, když v tom se ozvalo dlouhé, ostré zapraskání. Strop povolil. První kámen zasáhl Horeva do ramene. Ozvalo se nepříjemné křupnutí zlomených kostí, rameno i s rukou povislo a znehybnělo. Šaman zavyl bolestí, vystříkla krev. Další ledový střep dopadl na jeho záda, Horevovi se podlomila kolena, padl na zem, ale ještě se pokusil vstát. Další kámen ho zasáhl do hlavy a opět se ozvalo prasknutí. Horev obrátil oči v sloup a tvrdě dopadl tváří na led. A pak bylo jeho tělo zcela zasypáno.

Vysoko nad pláněmi, uprostřed sněhových a větrných vírů, se oblohou hnal orel. Táhle zakřičel. Nebyl to výkřik dravce na lovu. Ale nářek.

Saevus na vše naprosto nechápavě hleděl. Zíral na třpytivé ledové bloky, jejichž průsvitnost se zbarvila do ruda, a na bílý sněhový prach, skrz nějž protékala kapka krve, zanechávajíc za sebou stopu. Saevus si připadal jako ve snu.

“Jsou mrtví,” zašeptal. Řekl “mrtví”, ale nic necítil. Byl prázdný.

Pak se ozval Threpsuakl.

“A-a-a!” zasténal. “Ne-e-e!” Jeho nakrátko střízlivá mysl nedokázala snést ten pohled, bardova duše se tříštila na kusy.

“A-a-a!” Ten výkřik byl plný strašlivé bolesti. Threpsuakl se potácivě otočil a slepě se rozjel pryč, bylo mu lhostejno kam.

Kapitola XII.

*Oči klepadla s kočičí hlavou
svítí do šera jak zelené hvězdy,
řeka se ve víru stává tůň dravou,
ne každý ztracen je, kdo sešel z cesty.*

*I ve své prohře vítězství hledáme,
kruh smutku železný, kruh štěstí ze skla,
na konci cesty začátek potkáme,
jak hvězda v propasti – vábivě lesklá.*

Saevus, bez jediné myšlenky či pocitu, se otočil také a pomalu bruslil. Threpsuaklův nárek byl hrozný, jeho nálada se stále měnila. Chvíli naříkal a hořce plakal, chvíli jen skučel a někdy jeho vzlykot přešel v šílený smích, strašlivý, chichotavý, nezastavitelný smích. Jeho tvář se zkřivila do démonické masky, vytřeštěnýma nevidoucima očima přejížděl ze strany na stranu a vychytrale se smál. Pak jeho smích zase přešel ve vrzavý vzlykot a nezřetelné mumlání.

Saevus cítil, jak se ho zmocňuje neklid. Nedokázal už ani sedět bez pohnutí, musel se alespoň kývat dopředu a dozadu, hrát si s prsty nebo si cosi šeptat. Cítil v sobě zmatek a rozmáhající se tmu. Nevěděl, jak dlouho takto žili. Nejeli pořád, občas se na dlouhé hodiny zastavili a jenom se kývali a potáceli. Občas se také otočili a kus cesty se vraceli. Bylo jim všechno jedno. V Saevovi se však vzrůstala vlna nenávisti. Bardův neustávající nárek ho zbavoval rozumu. To stálé kvílení bylo tak nepříjemné, tak bolestivě řezavé. Zloba zalila Saevovu mysl.

“Zmlkni!!!” zařval strašlivě. Tak hlasitě ještě nikdy nepromluvil. Cítil bolest v krku, trhání hlasivek. Pak již nedokázal promluvit jinak než šepem. V tom řevu byla všechna obchodníková nenávist, všechny výčitky. A opravdu: bard umlkl, zůstal jen tupě zírat před sebe. Pak se zvedli a zase jeli dál. Threpsuakl se nechal slepě vést za ruku vpřed. Byl tichý jako hrob. Takto němý a mimo sebe zůstal po celý zbytek dne. Puklinami ve stropě prosvítalo světlo, občas bylo možné poznat, jaká je denní doba. Když se proužky jasu vytratily a ohlásily večer, oba muži se v mlčení uložili.

Obchodník se pomalu halil do příkrývek a s nedůvěrou vedle sebe pokládal tornu. Již několik dní, těch pár, co ujeli od souboje mezi ledovými zrcadly, cítil z batohu podivné sálání. Celou cestu mu hřálo záda a teprve dnes večer na to Saevus nezapomněl a batoh pečlivě prohlédl. Zdálo se, že příčinou je *Lampa* opatrně uložená na dně torny. Saevovi se to sálání nelíbilo, už jen proto, že neznal jeho důvod. *Lampu* chvíli otáčel v ruku, ale nakonec ji uložil zpět. Rozhodl se raději na ni nemyslet. *Však se časem ukáže...*

Neklidně sledoval ztichlého barda, jak slepě hledí do stropu. Cítil, že jeho vlastní duši začíná svírat úzkost a strach. Jeho těla se opět chopil neklid, obchodník nedokázal ležet klidně, neustále se převaloval a rozhlížel se po okolní tmě. Náhle mu bylo smutno. Měl rád svět a jeho bohatství, ale teď se s ním musel rozloučit – jistě buď

zemře ztracený ve tmě, sejde hladu nebo ho pozře nějaká stvůra. Už teď je mrtvý. Ještě ho postihla ta nejhorší situace – sdílí cestu s šíleným bardem, kterého se chtěl zbavit. Saevus teď litoval svých krutých myšlenek. Hořce litoval. Cítil se jaksi rozpolcen – jedna jeho část pociťovala lítost a smutek a přála si, aby to vše byl jen sen. Ale pak zde byla jakási část druhá, rychle se vzdávající, kterou téměř úchylně všechna ta hrůza fascinovala, a která měla touhu se tomuto zlu poklonit: *Jak mocné je tvoje dílo, nejmenovaný!* Při těchto myšlenkách obchodník konečně usnul.

Uprostřed noci náhle procitl a spatřil v přízračném světle sedícího Threpsuakla. Bard seděl vzpřímeně na pokrývkách, tvář měl bílou jako kost a zapadlé oči obklopeny hlubokými stíny. Na Saeva však z temných důlků nehleděly oči vypravěčovy. Obchodník se roztrásl a odvrátil zrak, neschopen ani pojmenovat, co tušil, že vidí v těch očích.

Tehdy ticho noci prořal ostrý kovový hlas. Svým kouzlem a silou připomínal vyprávění barda Threpsuakla, ale bylo v něm ještě víc:

“Je světelný prostor a je temný uzel, je Lampa a je Vejce. Plodem jednoho je Ticho, plodem druhého Tón, Zaburácení hromu, které oťrese světy. Kdo je prázdný, bude naplněn světlem. Kdo je však sám v sobě rozdělen, bude naplněn temnotou. Přicházím a svět se chvěje!”

Saevus nechápal, co hlas říká, ale síla v něm vtělená srazila obchodníka k zemi. Ústa měl ztuhlá děsem. Měl strach, že se to něco, co právě hovoří skrze Threpsuakla k němu začne blížit.

“Kdo jsi?” vypravil ze sebe nakonec, aby hlas zaměstnal. Ústa na bardově tváři se roztáhla do nepřirozeně širokého úsměvu.

“Saevus,” pravil onen hlas a vypravěčova tvář se v přízračném svitu změnila v obchodníkovu. Saevus byl bez sebe strachem. Nic nepochopil. Jen se mechanicky zeptal znovu:

“Kdo jsi?”

Černé důlky si ho prohlížely, bylo příliš šero, aby bylo zřetelné, co se v nich skrývá.

“Jsem, který jsem,” zapraskal hlas do noci. Threpsuaklovo tělo se začalo přibližovat k Saevovi. Obchodník nebyl schopen pohybu, ač zuřivě pomýšlel na útěk a napínal všechny svaly.

“A ty jsi můj vyvolený, můj posel,” pravila Threpsuaklova ústa.

Saevus vykřikl. Došel mu dech a začal se dusit. Hrůzou se zalykal. Vykřikl znovu – a jen tiše zasípal.

S nádechem se probudil.

Třásl se chladem a hleděl do noci široce otevřenýma očima.

Byl to jen sen, utěšoval se. *Zapomeň na to, zapomeň.* Jeho dech se postupně zpomaloval a on, pomalu přemožen únavou, znovu usnul.

Ráno pomalu vstal, hlava mu třesla. Cítil se slabý a nemocný. Odpotácel se k Threpsuaklovi a zatřásl jím.

“Jedeme!” zašeptal, co nejsilněji dovedl. “A koukej jet sám, vláčet tě už nebudu!” utrl se ještě.

Bylo mu zle, chtěl umřít. Oči mu nesloužily, přebíhaly ze strany na stranu, nemohl je ovládat. Zastavil se a bezmocně se zapotácel.

“Už jsem asi taky blázen,” zachraptěl pláčtivě.

Bezmyšlenkovitě začal balit věci. Moc jich už stejně nezbylo. I když jídla příliš nesnědli, zbývalo ho jen na jeden den. Saevus si pro sebe při práci cosi mumlal. Všechno mu trvalo dlouho, nakonec byl už téměř na pokraji sil, cítil se slabý a třásla jím zimnice. Utáhl poslední popruh a skácel se na zem. Zůstal nehybně ležet snad hodinu, nabíraje sil. Pak se odvážil vstát. Vylezl na nohy a okamžitě se chytil za hlavu, všechno okolo se točilo. Ztěžka poklekl k Threpsuaklovi.

“No tak, ty magore jeden, vstávej, zkusíme ještě chvíli jet,” šeptal bolestivě. Žádná odezva. Saeva to už naštvalo. Chytil spáče za rameno a pořádně jím zatřásl. Bardova hlava se bezvládně zakomíhala. V obchodníkovi mysli se vynořilo děsivé pomyšlení.

“To ne!” zašeptal zničeně. Přiložil třesoucí se, horečkou rozpálenou ruku na Threpsuaklovu tvář. Byla ledová jako smrt. Saevus uskočil zpět jako sežehnutý.

“Ne! To není možné! To není pravda! Ne! Je to jenom sen! Musí to být jenom sen!” chraptěl do šera okolo sebe. Jako smyslů zbavený se divoce rozhlédl a vyrazil pryč. Bardovo tělo i věci zanechal za sebou v šeru chodby. Kdyby neměl svůj batoh na zádech, nechal by ho také bez povšimnutí ležet.

Náhle led končil. Saevus zakopl a upadl. Před ním se rozprostíral tunel ve skále. Obchodník si strhl brusle a zahodil je. Běžel dál. Pod nohama mu chrastil štěrk a drobné kamínky. Běžel tmou a jedinou myšlenkou, která ho napadala, byla hrozná výčitka: *To můj nenáviditelný výkřik Threpsuakla zabil, to já jsem vrahem. Nezabil jsem jen jeho, ale zavraždil jsem – krutě a nemilosrdně – všechny. Štval jsem je proti sobě a vířil jejich nenávist. Jsem několikanásobný vrah. Vždy jsem se ve svém životě chtěl dozvědět, co je to zlo. Ted' to vím.*

Ale náhle se ve svém úprku vyjeveně zastavil. *Konal jsem snad takové zlo předtím?* zeptal se sám sebe. *Ne, je tu něco dalšího. Před vstupem do Kaalu-Charmat jsem byl člověk jako každý jiný. Je tu cosi druhého.* Jakmile znal otázku, jakmile ji uvnitř sebe objevil, znal už i odpověď. Na takto položenou otázku existovala totiž jen jediná. *Baath.*

Saeovo srdce zachvátila posvátná bázeň. Jeho já bylo zlomeno a zničeno, prostor jeho nitra vypálen prastarým ohněm, mysl zkrátla a přestala být lidskou. Padl na kolena a sepal ruce pevně k sobě.

“Kdo je jako ty mezi bohy, Baothe?” zvolal zaníceně. “Jak jsi mocný, tak dokonale, naprosto, ostře, cele mocný! Mimo tebe není jiného boha! To ty jsi stvořil všechny bytosti a naplnil je životem. Věčným hladem, strachem a bolestí. Všichni touží po životě a rozsévají smrt. Ve své věčné smrtelné agonii, které říkají život, zabíjejí ostatní, a sami přitom hynou. Takové jsi je učinil! Smiluj se a zabij mne nebo přijmi moje služby! Přinesu lidem radostnou zvěst, že zemřeli lidé pro pravého boha a že budou umírat další, mnoho, mnoho dalších!”

Saeovy oči byly chladné, lesklé, prázdné, a přece uvnitř zůstávalo cosi skryto. Jeho mysl byla nyní fascinována hloubkou víry a poníženosti, jaké dokázal dosáhnout. Nalezl a vyřkl slova, jež předtím nikdy neprošla jeho ústy. Cítil, že v temné chodbě není sám. Pak okamžik vytržení pominul.

Obchodník se zase postavil na nohy a udiveně potřásl hlavou. *Co jsem to jen říkal? Cítil jsem něčí přítomnost. A stále ji cítím. Někdo je tady!* Vyděšeně se rozhlédl. Tma. Jen daleko vepředu probleskovalo světlo tušenou puklinou ve stropě. Così ho tlačilo v mysli. Rozhodl se zase chvíli jít. Chůze z něj vyhnala malátnost, nicméně ho probírala do kruté skutečnosti. Na podivný slib, který složil podivnému božstvu, zapomněl a zasunul ho do podvědomí.

Šel už mnoho hodin a po celou dobu nenarazil na sebenepatrnější světlo. Chodba byla rovná, bez jeskyní, či odboček. Stačilo přidržovat se stěny nebo si jako slepec ohledávat cestu *ichramem*. Dlouhé hodiny ve tmě se na obchodníkově duševním stavu podepsaly. Přepadla ho podobná tichost jako předtím Threpsuakla a nedokázal jí vzdorovat.

Kráčel tmou a svět okolo něho se náhle změnil. Temnota zůstala temnotou, skála skálou, ale přesto se così stalo. Byl to zvláštní, čarovný okamžik. Saevus najednou ucítil prapodivnou, řekl by čarovnou, vůni. Byla jemná, lehká, neurčitelná. Zdálo se mu, jako by vystoupil ze sna do skutečnosti. Byl klidný, tichý, pozorný, ale nesmírně, křehce smutný. Kráčel tmou a byl sám. Sám hluboko pod zemí, v temnotě, ale přesto se v něm zrodilo semínko naděje. Šel tiše dál. A pak to uslyšel. Zurčení vody. Tekoucí vody, ne věčně umrzlého ledu severu. Zastavil se v úžasu. Tekoucí voda. Prazvláštní tíže z něho spadla. Pocítil, že stojí na Hranici. Dál už je jiný svět. Svět za Kaalem-Charmat.

A pak udělal krok. Vykročil a celý jeho předešlý život zmizel v minulosti jako stín mezi stíny, jako tichý prach v tunelu hluboko pod horami. A potom se nadechl, mocně, čistě. Zdálo se mu, že poslední hodinu nedýchal. Vzduch byl teplý, vlhký a pronikala jím prchavá vůně.

Tunel končil. Proudila zde svižným tempem podzemní řeka. Saevus se k ní poslepu udiveně sklonil a vnořil do ní ruku, když byl předtím sňal rukavici. Takto setrval dlouho. Tma mu nedovolovala cokoli vidět, a tak byl ve světě čichu, hmatu, sluchu a fantaskních představ. Tiše dýchal a žil. Užíval si poslední chvíle svého života. Usmál se do tmy. *A teď odejdu, hluboko. A mezi živé se již nevrátím.*

Odstoupil od břehu, sundal si tornu ze zad. Shodil všechny těžké kožešiny a znovu si vzal batoh. Poklidně zavřel do tmy vytřeštěné oči, odhodil *ichram* a vstoupil do hluboké vody. Natáhl ruce do proudu. Byl ledový, ale Saevus, plný vnitřního ohně, to nevnímal. Klidně kráčel dál, až mu byla voda po pás. Naposledy se nadechl a pak se vrhl do studené řeky. Ponořil se hluboko. Ucítil palčivý chlad a slyšel šumění. Nechal se proudem unášet. Voda ho obracela sem a tam, občas jím narazila do stěny, občas ho vyhodila na hladinu. Místo hladiny se ale většinou objevil jen kamenný strop bez možnosti nádechu.

Saevus, obchodník z dálného severu, jediný, kdo prošel Kaalem-Charmat a zůstal živ, upadal do mrazivého spánku. Myšlenky vířily jako vločky na obloze kdysi dávno, když jimi prolétal orel a těšil se z jejich tance, ale jejich let se zpomaloval. Postupně se vytrácely. Nakonec zůstala jen jedna jediná. Chladná jako led, ostrá jako křišťál a temná jako noc.